

Výběr skautingu jako volnočasové aktivity u dětí a mladistvých na Zlínsku

Markéta Juříčková

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta JUŘIČKOVÁ**
Osobní číslo: **H09534**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Výběr skautingu jako volnočasové aktivity pro děti a mladistvé na Zlínsku**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volného času dětí a mladistvých, možnosti jeho využití.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního výzkumu interview.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BŘICHÁČEK, Václav . Poselství skautské výchovy. Liberec : Nakladatelství Skauting, 1991.ISBN 80-85421-02-X.

BŘICHÁČEK, Václav, et al. Skautskou stezkou : Základní příručka pro skauty a skautky. Praha : Tiskové a distribuční centrum, 2001.ISBN 80-86109-60-7.

CHRÁSKA, Milan. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada Publishing, 2007.ISBN 978-80-247-1369-4

PÁVKOVÁ, Jiřina.,et al. Pedagogika volného času : teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Praha : Portál s.r.o.,2002.ISBN 80-7178-711-6.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin . Základy Junáctví. Praha : Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991.ISBN 80-7032-001-X.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Martina Růžicková
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 19. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;

beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;

na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;

podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše); pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;

na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30. 4. 19 *Jaroslav Marek '19*

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá výběrem skautingu jako volnočasové aktivity u dětí a mladistvých na Zlínsku. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy volný čas, dále pedagogika volného času, adolescence a pubescence, skauting, jeho historie, principy. Praktická část práce se věnuje výběru skautingu jako volnočasové aktivity (u žáků na základní a střední škole) na Zlínsku.

Klíčová slova: volný čas, pedagogika volného času, adolescent, pubescent, skauting

ABSTRACT

This thesis deals with the choice of Scouting as a leisure activity for children and Juveniles in the Zlín region. In the theoretical section explains the concepts of leisure, further education vol-tion time of adolescence and adolescence, scouting, its history, principles. The practical part deals with the selection of leisure activities such as scouting (for students in elementary and middle school) in the Zlín region.

Keywords: leisure, leisure time pedagogy, adolescent, pubescent, scouting

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Martině Růžičkové za odborné vedení, cenné rady, ochotu a pomoc při tvorbě bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD.....	10	
I	TEORETICKÁ ČÁST	11
1	VYMEZENÍ POJMU VOLNÝ ČAS	12
2	PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU	14
2.1	Z HISTORIE PEDAGOGIKY VOLNÉHO ČASU.....	14
2.2	MODERNÍ VÝZNAM VOLNÉHO ČASU.....	15
3	VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ	17
3.1	FUNKCE VÝCHOVY MIMO VYUČOVÁNÍ.....	17
4	DÍTĚ VE ŠKOLNÍM VĚKU	20
4.1	OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ (PUBESCENCE, ADOLESCENCE)	21
5	SKAUTING.....	23
5.1	ZÁKLADY SKAUTINGU AMERIKA - ERNEST THOMPSON SETON.....	24
5.2	ZÁKLADY SKAUTINGU ANGLIE – SIR ROBERT BADEN-POWELL.....	25
5.3	HISTORIE SKAUTINGU U NÁS – A. B. SVOJSÍK	27
5.4	SKAUTING PRO DÍVKY.....	28
6	ZÁKLADNÍ PRINCIPY SKAUTINGU	28
6.1	SMYSL VÝCHOVNÉHO SNAŽENÍ.....	30
6.2	ROZŠÍŘENÍ SKAUTINGU	32
7	SKAUTING DNES	32
7.1	SKAUTSKÉ JAMBOREE	33
7.2	OBROK.....	33
II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
8	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	35
8.1	CÍLE VÝZKUMU	35
8.2	DRUH VÝZKUMU	35
8.3	VÝZKUMNÁ METODA A ZPŮSOB VÝBĚRU DAT.....	35
8.4	VÝZKUMNÝ VZOREK	36
8.5	PILOTNÍ ŘEŠENÍ	36
8.6	PRŮBĚH VÝZKUMU	37
8.7	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	37
8.7.1	Výzkumné otázky.....	37
8.8	ZPRACOVÁNÍ DAT.....	37
9	VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	38

9.1	DOTAZNÍK – ČÁST OBECNÁ.....	38
9.2	DOTAZNÍK – ČÁST DRUHÁ	52
9.3	SHRnutí VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	60
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	65
	SEZNAM TABULEK.....	66
	SEZNAM GRAFŮ	67
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Využití volného času u dětí i mladistvých je velmi důležité, z hlediska, jak je využíván. Zda můžeme hovořit o aktivním využití volného času, což většina rodičů u svých dětí téměř vyžaduje. Ovšem pracovní vytížení rodičů je velké, že nejsou schopni zajistit aktivní využití volného času u svých potomků. Ať už jsou to děti z úplných či neúplných rodin, rodiče se jim věnují více či méně, pokrýt celou dobu času dítěte nejsou většinou schopni. Proto se obrací na nabídku různých kroužků, na střediska volného času i na skautská střediska. Volba skautingu jako volnočasové aktivity je z mého pohledu více než správná. Skauting nabízí svým členům nejen partu vrstevníků, dobrodružství, získání různých znalostí a to, praktických i teoretických, ale zároveň i mnohaletou tradici této organizace, její principy, na kterých skauting staví a zákony, kterými se řídí. Děti se zde učí určitým zásadám, hledají a často i nacházejí své vzory. Zvolit vhodnou aktivitu pro využití času, který mají děti a mladiství pro sebe, není jistě snadné. Z mého pohledu zvolí skauting pro využití volného času rok od roku méně dětí. Nejen, že noví členové do organizace nepřicházejí, ale odcházejí stávající, mnohdy zůstanou pouze vedoucí plní elánu, kteří bohužel nemají s kým pracovat, pro koho tvořit zajímavý a dobrodružný program. Samozřejmě, tím nechci říct, že skautů pouze ubývá, určitě to tak není, ale v mé blízkosti jsem se s tímto problémem setkala, proto jsem si vybrala toto téma práce. V praktické části práce chci zjistit, jestli mladá populace zná skautské hnutí, zná možnosti, které nabízí, ale hlavně jestli má zájem o skauting. Věkové rozmezí patnácti až devatenácti let jsem zvolila z důvodu, že v období patnáctého roku děti ze skautské organizace odcházejí, skauting jim připadá neatraktivní a kolem devatenáctého roku se zájmem o skauting vrací.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMU VOLNÝ ČAS

Pro vyjasnění pojmu **volný čas** vzniklo mnoho publikací. Vymezíme volný čas tak, že odělíme sféru povinností a sféru volného času. **Volný čas** chápeme jako období, kdy nemáme povinnosti a práci. Je to doba, kdy si volíme svou činnost sami, dobrovolně a děláme ji rádi, tato činnost nám přináší pocit uspokojení a uvolnění. Odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolně společensky prospěšná činnost, bývají označeny jako **volný čas**.¹

O volném čase dětí a mladistvých se zmínil, jako jeden z prvních, před druhou světovou válkou Michel Damay. V této publikaci vymežil několik základních dimenzí volného času, a to tyto: biologickou, sociální, politickou a pedagogickou. Autor zde uvádí fakta, která ukazují aktivity institucí státních či nestátních ve Francii a také v dalších evropských zemích.²

U dětí **nepatří** do jejich **volného času** vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti v rámci rodiny atd. **Volný čas nezahrnuje** také činnosti, které jsou spojeny s biologickou existencí člověka, jako je například spánek, hygiena, stravování, zdravotní péče. Ovšem i z těchto činností si často lidé vytvoří svou zálibu, jako například příprava a konzumace jídla. U dětí a mladistvých se můžeme setkat se **zvláštností volného času**, a to je, když je z výchovných důvodů žádoucí jeho výchovné ovlivňování. Děti se nedovedou sami orientovat ve všech oblastech zájmových činností, a proto potřebují vedení někoho zkušeného. Podmínkou vedení je, aby bylo nenásilné a aby nabízené činnosti byly pestré a přitažlivé a účast na nich dobrovolná. Jak moc jsme schopni u dětí ovlivnit jejich **volný čas**, závisí na věku dítěte, jeho mentální i sociální vyspělosti a také na charakteru rodinné výchovy. Děti tráví svůj **volný čas** v prostředí, které je různorodé. Mohou to být různé organizace, škola, ale samozřejmě i domov. Děti mohou také svůj volný čas trávit na volných prostranstvích, venku na ulici a bez jakéhokoli dohledu. Toto je velmi nebezpečné, je ohrožena výchova dětí a často i jejich bezpečnost.

¹ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 13 – 14.

² HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. I. Praha: Portál, 2004. ISBN 80 - 7178 - 927 - 5., s. 14

To platí zejména pro malé děti, které žijí ve velkém městě. Můžeme říci, že děti mají dostatek **volného času**. Celá společnost by se měla zajímat o to, jak děti svůj **volný čas** tráví a zejména je to starost rodiny. Pokud si myslíme, že rodina plně zabezpečuje **volný čas** dětí, je to omyl. Rodina na to nemá mnohdy dostatek času, chybí i materiální vybavení a kvalifikace. Uspokojit potřebu dětí a to hlavně dospívajících dětí, trávit čas ve skupině vrstevníků rodina není schopna zajistit.³

Důležitá pro výchovu volného času je rodina, ta jako primární sociální skupina je také prvotním prostředím pro volnočasový život a výchovu. Rodina zajišťuje hmotné podmínky a sociální ochranu pro jedince, začíná s výchovou a vzděláváním rozvíjí mezilidské vztahy a určuje hodnotové orientace.⁴

Jako škodlivé a velmi nedomyšlené považujeme to, když se ruší instituce pro výchovu mimo vyučování. Ze zkušenosti, jak z historie, tak i ze zahraničí víme, že je prevence ve výchově vždy lepší než pozdější převýchova. Kvalitní výchovou ve volném čase můžeme tuto prevenci zajistit.⁵

³ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 13 – 14.

⁴ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. I. Praha: Portál, 2004. ISBN 80 - 7178 - 927 - 5., s. 51

⁵ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 14.

2 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

Pedagogika volného času znamená jinou formu při vytváření volného času, klade důraz na individuální a společenskou dimenzi. Učení se vnímá nejen v úzkém školním čase, ale komplexně.⁶

2.1 Z historie pedagogiky volného času

Důležitost využívání volného času dětí, mladistvých i dospělých osob se začíná zkoumat zejména v šedesátých letech století minulého. U nás i v dalších evropských zemích se v tomto čase vytvářejí a zlepšují podmínky pro využívání volného času. Podmínky pro to, aby volný čas mohl být využíván, jsou například: zkrácení pracovní doby dospělých, zavedení pětidenního školního i pracovního týdne, nárůst počtu žáků středních a vysokých škol. V tomto období také vycházejí první práce z oblasti využívání volného času. Objevují se první zmínky o nové disciplíně, která je součástí sociologie, a to pedagogika volného času. V této době je i znovu objevena sociologie jako věda v Československu, která byla v roce 1948 nazvána "pavědou" a téměř zlikvidována. V praxi i teorii se začíná pozvolna objevovat volný čas, to se také promítá do terminologie. Označení aktivity volného času nebo zařízení volného času se začíná vyskytovat ve čtyřicátých letech dvacátého století, od počátku šedesátých let se získávají tyto výrazy širší uplatnění.⁷

V sedmdesátých a osmdesátých letech narůstají problémy mladých lidí (krize rodiny, nezaměstnanost, nárůst drogově závislých, růst agrese, nárůst xenofobie, atd.) Proto je nutné zvýšení pozornosti k problémům života dětí a mladistvých zejména v oblasti sociální. Mladiství touží se co nejdříve osamostatnit a odpojit se od své rodiny, ale naopak se prodlužuje závislost na ní. Západoevropské země se pokoušely vůči vzniklé situaci vytvořit komplexní politiku, která by jejich mladou generaci zapojila do mezinárodních aktivit (vytváření ministerstev mládeže, aktivní činnost v Radě Evropy, Evropské Unii, atd.) Bohužel ani

⁶ VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Print - Typia, 2001. ISBN 80 - 86384 - 00 - 4., s. 85

⁷ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. I. Praha: Portál, 2004. ISBN 80 - 7178 - 927 - 5., s. 16 - 17

v zemích, který byly považovány za nejméně úspěšnější v této činnosti se nedokázalo dosáhnout dostatku hřišť, kluboven a středisek volného času v místě bydliště.⁸

V devadesátých letech probíhá důležitá proměna chápání praxe výchovy dětí a mladistvých ve volném čase. *''Zanikla bipolarita uspořádání na evropském kontinentu, zintenzivněly mezinárodní kontakty a prohloubil a rozšířil se evropský integrační proces, i když proti původním představám probíhá složitěji a obtížněji. Do popředí vystupují společné zřetele a cíle, jejichž společným východiskem se počátkem tohoto období stala Úmluva o právech dítěte (OSN, New York, 20. Listopad 1989) u nás přijato jako zákon č. 104/1991 Sb. ''* Vzniká pluralita dětských hnutí, pionýrské organizace se stávají pouze jednou z více možností trávení volného času dětí a mladistvých. Do popředí se opět dostávají předválečné organizace, jako je např. Junák nebo nábožensky zaměřená sdružení. Také vznikají zcela nová sdružení, která mají mnohdy pouze regionální dosah.⁹

2.2 Moderní význam volného času

Revoluční a společenské změny, které proběhly v minulých letech, se projeví v posuzování postavení jedince v rozhodovacím, volném pojetí světa. Dřívější dění, jeho realita je důležitá pro vysvětlování osobních hledisek a přístupů k formování životního stylu a způsobu života na přelomu 20. a 21. století.¹⁰

⁸ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 25

⁹ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 26 - 27

¹⁰ VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Print - Typia, 2001. ISBN 80 - 86384 - 00 - 4., s. 22

Životní styl Bakalář vymezuje jako: "*souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje.*" Jedním z důležitých ukazatelů životního stylu je, jak jedinec využívá svůj volný čas. Pojem životní styl je komplikovaný, složitý. Součástí je i hodnotová orientace jedince, projevuje se i v chování a také ovlivňuje způsob využívání materiálních a sociálních podmínek života. Tyto skutečnosti můžeme posuzovat také z hlediska volného času a jeho využívání. Hodnotový systém je individuální pro každého jedince, utváří se aktivitou jedince a také je utvářen vlivem životních podmínek. Z hlediska volného času, lze jedince dělit podle toho, jakou hodnotu přisuzují volnému času. Mnohdy může být pro jedince nejvyšší hodnotou práce, volný čas mohou posuzovat i jako nepatřičný, zbytečný. Jsou vyznavači toho, že plnit povinnosti je jejich jediný životní úkol. Jsou často přetěžováni i sami sebou, nedokáží odpočívat bez výčitek.¹¹

¹¹ PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 28 - 29

3 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ

Na výchově dětí mimo vyučování se podílí rodina, škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování, další určité subjekty a společenské vlivy. Významnou oblastí **výchovného působení mimo vyučování** je ovlivňování volného času dětí a mladistvých. Je příležitostí vést jedince k racionálnímu využití volného času, formovat hodnotné zájmy a uspokojovat a kultivovat lidské potřeby, rozvíjet schopnosti, zejména ty specifické a také je důležité upevňovat morální vlastnosti. Z hlediska duševní hygieny je využívání volného času velmi důležité, ať už jeho obsah, tak i způsob jeho využití. Způsob našeho odpočinku se může odrážet i na studijních a pracovních výkonech. Celoživotní zájmy, které jsou hodnotné, mohou kladně ovlivnit i partnerské vztahy a výchovu dětí. Rozvoj potřeby celoživotního vzdělávání, je také důležitým prvkem výchovy mimo vyučování. **Výchova mimo vyučování** významně přispívá ke snížení společensky nevhodných forem chování, což je důležité zejména dnes, kdy narůstá kriminalita mladistvých a snižuje se věk delikventů. Ovlivňování volného času je důležitá prevence negativních jevů, jako je například agresivita, záško-láctví, drogové závislosti, gamblerství, problémy v oblasti sexu apod. Výchova mimo vyučování je realizována mimo povinné vyučování, realizována mimo bezprostřední vliv rodiny, je zajištěna určitou institucí a realizuje se převážně ve volném čase.¹²

3.1 Funkce výchovy mimo vyučování

Různé typy výchovných zařízení, institucí nebo organizací plní tyto funkce v rozdílné míře podle charakteru daného zařízení.

Výchovně - vzdělávací funkce, na tuto funkci je kladen zvláště důraz. Každá organizace se na výchově podílí podle svých specifických možností a legislativně vymezeného poslání na rozvíjení schopností dětí a mladistvých. Prostřednictvím činností, které by měly být pro děti zajímavé a pestré je motivujeme k společensky vyhovujícímu trávení volného času, k získávání nových znalostí a dovedností. V rámci svých praktických činností a zkušeností si mladí lidé utváří svůj vlastní názor na život a na svět. **Zdravotní funkce**, jedná se

¹² PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 33 - 37

zejména o zdravý životní styl, ke kterému přispívají instituce tím, že usměrňují denní režim, střídání činností různého charakteru například duševní a tělesné činnosti, práce a odpočinek a další. Velký význam pro zdraví má pohyb na čerstvém vzduchu, proto je potřeba ho podněcovat a umožňovat příležitost k němu. Aktivní sport ve volném čase je kompenzací pasivity dětí při vyučování, která je nutná (sezení v lavici). Důležité je také vedení dětí ke správné životosprávě i racionální výživou a dodržováním hygieny. K duševnímu pohodlí svých svěřenců přispívají instituce zejména tím, že zajišťují pobyt v příjemném prostředí, mezi oblíbenými lidmi, v pohodové náladě a umožňují jim prožívat radost a uspokojení z činnosti, která je baví. Důležité pro zdraví je dodržování zásad bezpečnosti. **Sociální funkce**, ovlivňování volného času dětí a péči o ně zároveň umožňujeme rodičům být “bez starostí“ v době, kdy jsou v zaměstnání nebo mají jiné povinnosti. Organizace, které zajišťují výchovu mimo vyučování, mohou také vyrovnávat nestejně materiální a psychologické podmínky v rodinách, tímto můžeme pomoci zejména dětem z méně podnětného nebo konfliktního rodinného prostředí. Zařízení plní svou sociální funkci různým způsobem v odlišné míře. V posledních letech, se více zaměřujeme na prevenci negativních jevů. Sociálně patologické jevy jedí a mladistvých, jejich **prevenci směřujeme do těchto kategorií**: kouření, alkoholismus, drogové závislosti, kriminalita a delikvence, drogy virtuální (televize, počítač a další), patologické hráčství – gamblerství, záškoláctví, šikana, vandalismus a další druhy násilného chování, xenofobie, rasismus, intolerance.¹³

Jedince také do jisté míry ovlivňuje i prostředí, ve kterém žije. Důležitost podmínek, v nichž vyrůstáme, v souvislosti s výchovou a celkovým rozvojem osobnosti si důležitost zasluhují názory: M. de Montalge, T. Campanelly, E. Roterdamského. Výraznou osobností je Ch. L. Montequelu, který jako první podrobně zkoumá a analyzuje determinující faktory prostředí. Důležité je, že včetně faktorů geografických zkoumá i společenské prostředí,

¹³PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6., s. 39- 41

politické prostředí a zákonodárství. Vnější podmínky a jejich vliv na rozvoj osobnosti považuje za důležité i J. Locke.¹⁴

¹⁴ KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V., a kol. *Člověk Prostředí Výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80 - 7315 - 004 – 2, s. 102 - 103

4 DÍTĚ VE ŠKOLNÍM VĚKU

V tomto období se dítě dostává do první důležité instituce, kterou je škola. Ve škole se dále rozvíjí dětská osobnost. Je to také důležité místo pro socializaci, dítě zde získává odlišné zkušenosti, které dříve získávalo pouze v rodině. Dítě se zde učí rozšiřovat své schopnosti a dovednosti.¹⁵

Školní věk lze rozdělit na tři fáze:

1. Ranný školní věk trvá od nástupu do školy, tj. přibližně od 6–7 let do 8–9 let. Je charakteristický změnou prvotní situace a různými vývojovými změnami, které se projevují především ve vztahu ke škole.

2. Střední školní věk trvá od 8–9 let do 11–12 let, tj. do doby, kdy dítě přechází na 2. stupeň základní školy a začíná dospívat. V průběhu této fáze dochází k mnoha změnám, které jsou podmíněny nejen sociálně, ale i biologicky. Lze je považovat za přípravu na dobu dospívání.

3. Starší školní věk navazuje na období středního školního věku a trvá do ukončení základní školy, to znamená přibližně do 15 let. Toto období bývá označováno jako pubescence.¹⁶

Při pohledu na tuto životní etapu nám může připadat, že se toho v ní příliš neděje. Dítě nedělá velké pokroky a nedějí se ani převratné změny. Období, které následuje pubescence, je bouřlivé. Psychologické studie však naopak prokazují, že vývoj pokračuje i v tomto období, trvale a plynule a je důležitý pro budoucí etapy.¹⁷

¹⁵ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-308-0., s. 110 - 111

¹⁶ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-308-0., s. 111

¹⁷ LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80 - 247 - 1284 - 9., s. 117 - 118

4.1 Období dospívání (pubescence, adolescence)

1. Období pubescence – 11 – 15 let

- *Fáze prepuberty* – začátek se projevuje zejména prvními známkami pohlavního dospívání, objeví se sekundární pohlavní znaky, na růstové křivce je většinou viditelné urychlení (u dívek končí nástupem menstruačního cyklu, u chlapců noční poluce)
- *Fáze vlastní puberty* – začíná dokončením prepuberty a trvá do reprodukční schopnosti, první menst. Cykly u dívek bývají zpravidla nepravidelné proto pravidelný ovulační cyklus a schopnost oplodnění přichází až za určitý čas, u chlapců také až za nějaký čas je tato schopnost aktivní¹⁸

Dospívání je období, kdy jedinec přechází z dětství až do dospělosti. Tato životní etapa začíná přibližně v jedenácti letech a je ukončena dvacátým rokem, což je dosažením dospělosti jedince. Toto období je rozděleno na dvě fáze, první fáze je označena jako pubescence a je vymezena mezi 11. a 15. rokem. Je zde určitá variabilita, která je individuální a je dána zejména geneticky. Probíhá zde kompletní proměna všech složek dospívajícího jedince. Nejviditelnější je dozrávání fyzické spolu s pohlavním dozráváním. Vlivem celkového rozvoje osobnosti se mění i způsob myšlení jedince, dokáže uvažovat abstraktně např. o možnostech, které ještě nenastaly. Snaha o větší samostatnost i od rodičů. Důležitá je v tomto období skupina vrstevníků, kteří mají na jedince velký vliv. Důležitý je zde sociální znak dokončení povinné školní docházky, volba a přechod na další profesní směřování.¹⁹

2. Období adolescence – 15- 22 let

¹⁸ LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80 - 247 - 1284 - 9., s. 143

¹⁹ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-308-0., s. 158 - 161

- Úplná reprodukční zralost je dosahována až v tomto období, dokončuje se zde tělesný růst jedince, přechod na střední školu nebo na učební obor, mění se sebepojetí jedince²⁰

Toto období je druhou fází dospívání, které je relativně dlouhé. Je to čas celkové proměny jedince, změna probíhá, jak v samotné osobnosti, tak se mění i sociální pozice. Vztah s rodiči se uklidňuje a stabilizuje. Vrstevníci jsou pro adolescenty ještě důležitější než v předchozím období. Mnohem zralejší jsou vztahy partnerské navázané v tomto období a pohlavní styk je brán jako normální součást takového vztahu. Mění se vztah k budoucnosti, je považován za svobodný. Velmi důležitý je pro adolescenta jeho fyzický vzhled, dalo by se až říci narcistní postoj. Adolescent má potřebu líbit se druhým, ale zároveň i sám sobě. Srovnávání s ostatními, také záleží na ideálu, který je zrovna aktuální. Tato fáze má jedinci umožnit stát se dospělým, má mu poskytnout čas dozrát.²¹

²⁰ LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80 - 247 - 1284 - 9., s. 144

²¹ VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-308-0., s. 195 - 198

5 SKAUTING

Historie Skautingu

Renesancí se obnovilo lidstvo, začalo pociťovat lásku k životu a touhu se vrátit k přírodě. Ve století 16, 17, 18 se začíná oživovat výchova a školství, je to čas smělých plánů, výborných utopií a nadšených úmyslů pro výchovu, která byla do té doby opomíjena. Na počátku to byli tři muži, kteří začali vést evropské lidstvo k novému životu a založili novou školu. Byli to muži těchto jmen: Rebelais, Komenský, Rousseau.

Rebelais ve svém románu o Gargantuovi a Pantagruelovi stanovuje požadavky, které mají být základem kritériem přirozené výchovy. Charakteristické pro tuto výchovu je, že má být v souladu s přírodou, v přírodě a v neposlední řadě pro přírodu. Návrat k přírodě má být základem pro vědu i morálku. Mladiství mají všechno pozorovat, zkoumat a učit se. Výchova se má stát prostředkem pro skutečný život a jeho praktické potřeby. V 17. století souhlasí s Rebelaisem i Komenský. Pravou učitelkou lidstva je příroda, školy jsou pro něj "dílnami lidskosti" mají vychovávat pro život. Žák musí rozumět všemu, co se událo, ale školy v té době neodpovídaly jeho představám. Školy byly považovány za "mučírny hochů a lámání hlav", proto většina žáků nebyli příznivci knih a učení a raději tíhli k řemeslu nebo jinému způsobu života. Rozumný vychovatel má se řídit přírodou. V 18. Století byl hlavním hlasatelem přirozenosti ve výchově Rousseau, a to ve svém díle Emil. Toto dílo je, jak napsal Göthe evangeliem dětství a evangeliem přirozené výchovy. Rousseau vytýká, že není jen bytost rozumová, ale že základem naší bytosti je cit a vůle. Nestačí jen vyučovat, ale především vychovávat. A to tak, že zejména od kultury a společnosti k přírodě.²²

²² SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 15 - 19

5.1 Základy skautingu Amerika - Ernest Thompson Seton

Moderní lidstvo stále více pociťuje potřebu přirozené výchovy, vytvoření bližšího vztahu k přírodě a přiblížení školy a výchovy skutečnému životu. V tomto směru se uskutečnilo mnoho pokusů, aby zastavila rasové úpadky, klesání tělesné i duševní zdatnosti, které se začaly objevovat zejména ve městech. Tyto zkoušky vrcholily v institucích, které vznikaly v Anglii a Americe, ty jsou vzor pro zřizování junáckých družin. V Americe se tyto snahy spojují se jménem **Ernest Thompson Seton**. Tento americký spisovatel, malíř a lovec, je osobnost a originál, který bychom jen těžce hledali u kteréhokoli národa. Jeho dokonalá znalost přírody i zvířat, svérázné a zajímavé vyprávění života jednotlivých ptáků, volně žijících čtvernožců, které dokázal rozeznat podle nahodilých znaků. V různých krajích Ameriky, kde sbíral své znalosti několik let, překvapuje znalostí zvířat. Během přednášek, které tou dobou koná v Anglii, dokáže téměř dokonale napodobovat zvuky, které různá zvířata vydávají. V Americe již cvičí Seton své čtyři **“Woodcraft Indians“**, dříve než generál sir R. Baden-Powell organizoval hnutí skautské v Anglii. Seton je učil pozorování, životu v přírodě a zákonům skautským. Čtyři zakládané podle jeho vzoru jsou dnes sloučeny pod velkou organizaci, která dnes sdružuje mnoho členů. Je mistrem nejen v popisu a znalosti přírody, je také nepřekonatelným znalcem dětské duše. Ani její nejmenší hnutí neujde, jeho bystrému oku a lehce si získává i pokleslé hochy americké ulice. Způsob, kterým si mládež připoutává je zajímavý. Jedinečný způsob, jak získat individua americké ulice je, navrátit je životu a učinit z nich užitečné členy lidské společnosti.²³

Baden-Powell řídicí se jeho příkladem říká: „*Nesmíte rybu chytati na to, co vám chutná, ale na to, co ryby rády.*“²⁴

Na tomto je založen celý výchovný systém. Nejdříve si musíme získat, důvěru, úctu a lásku mladistvých a po té, aniž by to směla pozorovat, ji vyučujeme a vychováváme

²³ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 19 - 21

²⁴ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 21

v zásadách, které uznáváme za správné a prospěšné. Seton na začátku své vychovatelské dráhy udělal chybu, a to tím, že se nažil mládeži práci příliš usnadňovat, ale od toho brzy upustil, protože si uvědomil, že cena čehokoli stoupá, musíme-li vynaložit vlastní úsilí. Proto jeho tábory měly příznivý vliv na samostatnost a podnikavost jeho svěřenců. Zjistil, že obyčejné poučování mládež nezaujme a na dlouho ji neupoutá, zavedl proto různé rituály, obřady např. při přijetí hochů, aby si ostatní povšimli a on sám měl upomínku a vážil si toho. Také pro vyšší atraktivnost oživil některé ze starých indiánských popěveků a tanců, proto i porady a důležité rozhovory se konají při hořícím ohni, dociluje tím vážnosti a pozornosti pro danou situaci. Nejvyšším cílem je pro něj podporování intelektuálních, morálních a fyzických sil a vlastností mladistvých.²⁵

Seton klade důraz zejména na tyto atributy: **duchovní základ** (nejde ovšem o náboženskou příslušnost, ale o odevzdání se "Velkému duchu", duchovní život jako individuální vnitřní zbožnost), na **krásu** (která je ukázána v přírodě i výtvorech lidstva), **soulad života s přírodou** (životní styl), **tvořivost, soudržnost rodiny**²⁶

5.2 Základy skautingu Anglie – Sir Robert Baden-Powell

Sir Baden-Powell byl důstojníkem anglické armády, zúčastnil se války s Bury a dvacetpět let prožil v anglických koloniích v Africe, Číně. Velmi ho tížilo a nedobře nesl skutečnost, že Britové museli válčit tolik let a nasadit téměř milion vojáků proti pár tisícům Burům, kteří měli armádu složenou z mužů, žen, ale i dětí. Anglická politika nakonec dokázala z Burů učinit spokojené poddané anglického krále. Baden-Powell jakožto velmi bystrý pozorovatel si uvědomil, že vlastnosti, které Burům byly nápomocny v boji, bude on vychovávat v mládeži národa svého. Zejména se jednalo o tyto vlastnosti: zvyklost životu v přírodě, otužilost, fyzická zdatnost, výborné zrakové schopnosti, znalost terénu a

²⁵ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 22

²⁶ ZAJÍC, J. *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: Junák, 2000. ISBN 80 - 86109 - 40 - 2., s. 11- 12

další. Zde je nutno se ještě zmínit o skautech – chlapcích z Mafekingu. Tito hoši byli velmi nápomocni při napadení tohoto města nepřitelem. Lord Edvard Cecil shromáždil chlapce z celého města a cvičil je, vytvořil z jejich seskupení jakýsi kadetský sbor. Tito chlapci zastávali během války mnoho důležitých činností, doručování zpráv, rozkazů, vyzvídání a mnohé další. Muži, kteří byli vystřídáni hochy, mohli posilovat palbu. Hoši byli vždy odhodláni splnit rozkaz i přesto, že jejich život byl téměř vždy ohrožen. V Anglii byli předchůdci skautských družin chlapecké brigády. Byla to organizace pro mládež ve věku 11-17 let. Byla založena pro záchranu chudé mládeže, anglickým duchovenstvem v roce 1882. Poskytovali chlapcům zábavu, v přírodě různá cvičení a vycházky, většinou byla formou vojenskou. Od roku 1907 Baden- Powell svými přednáškami a také publicisticky hlásá posílení národnosti, dle Setonova vzoru hlásá také život v souladu s přírodou. Na základu těchto myšlenek založil svůj systém **“scouting“**. Jeho první dílo, které vydal se šířilo ve statisících výtiscích, bylo velmi oblíbené a vzorem pro mnohé. Skauti, jsou těmi, kteří byli stoupenci Baden- Powellova slova, nebylo to však ve smyslu vojenském- zvědi, harcovníci, ale ve smyslu přeneseném, hoch, který chce všechno vědět, všezvěd. Tito skauti mají být průkopníky civilizace, kterým jsou všichni, kteří chtějí v životě se zasvětit ušlechtilé ideji, aby dosáhli určeného cíle. Zásady **středověkých rytířů** mají pro skauty být důležitým dědictvím, jejich silná výchova, přísné zásady, sňatky s lidmi stejného stavu fyzické zdatnosti, pravou mužností a šlechetností, aby si zasloužili název jádro národa. Také **rytířství japonské** bylo vzor pro Powellovi skauty.²⁷

Robert Baden Powell vepsal do základů skautigu důrazy: **smysl pro řád** (v životě, výchově, společnosti, přírodě), **nutnost služby** (láska k bližnímu, skauting má toto přikázání prakticky plnit), **komplexní výchovu** (tělesnou, duševní, sociální, mravní a duchovní)²⁸

²⁷ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáčkou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 22 - 29

²⁸ ZAJÍC, J. *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: Junák, 2000. ISBN 80 - 86109 - 40 - 2., s. 10 - 11

5.3 Historie skautingu u nás – A. B. Svojsík

Nejvýznamnějším představitelem a také zakladatelem skautingu u nás je **Antonín Benjamin Svojsík**. Narodil se jako druhý ze čtyř synů, studoval na smíchovském gymnáziu, chtěl se jednou stát profesorem tělocviku, tato myšlenka nikoho nepřekvapila, protože byl sportovní typ, navíc velmi aktivní chlapec. V roce 1905 se spolu se svými třemi přáteli vydal na cestu kolem světa. B. Svojsík ve svých 35 letech se seznamuje v Anglii se skautingem. Skauting ho velmi zaujal, protože již další rok poprvé sám táboří nedaleko hradu Lipnice. V zápětí vydává své dílo „Základy junáctví“. Tato kniha shrnuje ucelený systém znalostí, jak teorii výchovy v přírodě, tak i různé obory skautské praxe. Také ve Svojsíkově knize nalezneme snahu o úpravu anglického vzoru tak, aby vznikl systém, který vychází z potřeb prostředí českého a také je přizpůsoben charakteru českých dětí. Svojsíkovi nešlo pouze o výchovný systém, ale zejména kladl důraz na silné citové prožitky z přírody, jež dokázal zachytit.²⁹

V roce 1912 vychází jeho první kniha, na které spolupracoval s představiteli tehdejší kultury a i s vědci. První skautský tábor se uskutečňuje téhož roku, v blízkosti hradu Lipnice se třinácti chlapci. O rok později se staví první podsadové stany – světový unikát, který i dnes obdivují skauti z celého světa.³⁰

„Stojíme dnes v údivu a v úctě před dílem, které je i po mnoha letech živé, a které prověřil čas i historické zkoušky. Chcete vidět Svojsíkův památník? Nehleďte ho v kameni náhrobku na Vyšehradě, ale hleďte ho ve svých srdcích, u táborových ohňů a v rozzářených dětských očích. Tam je uložen – pevnější kovu.“³¹

²⁹ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 1

³⁰ *Portál Skautů ČR: 100let historie skautingu* [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://verejnost.skaut.cz/skauting/o-skautingu/historie>

³¹ BŘICHÁČEK, Václav. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X. s. 15

5.4 Skauting pro dívky

Skautské hnutí pro výchovu dívek vzniklo v Anglii. Jeho zakladatelkou a zároveň i v čele organizace pro dívky stojí **sl. Agnes Baden- Powellová**. V této době byly i pokusy v Německu. Pro dívky může mít výchova menší význam, než pro chlapce, ale v jiných pohledech může mít naopak větší. Dívčí skauting nemůže být ovšem pouhou kopií, ale musí nalézat nové cesty a nové prostředky. Dívky hravě zvládají cvičení v zachraňování, první pomoci, v ručních, kuchyňských i hospodyňských pracích, zahradnictví, dívky jsou poučeny o hygieně, o výchově dětí ad. Toto společenství nemá, tak krásný a pestrý program, ani není, tak účelně organizováno, jako chlapecký skauting, nechceme však říci, že toho není možné dosáhnout. Velmi si však od toho hnutí slibujeme, než ho ovšem začneme propagovat, musíme si ujasnit a pevně stanovit jeho program a podrobně vypracovat jeho odvětví. Nechceme, aby se toto hnutí, tak nadějně, zdiskreditovalo dříve, než vstoupí řádně do života.³²

6 ZÁKLADNÍ PRINCIPY SKAUTINGU

„Skauting považujeme za výchovné hnutí, které usiluje svěbytnými metodami, odpovídajícími věku i potřebám mladých lidí, rozvíjet jejich osobnost a připravit je na zvládání složitých životních situací i úkolů a na aktivní sociální život v měnícím se světě. Zároveň je to i jistý životní styl, který se postupně vytváří a provází jedince po celý život v duchu zásady 'jednou skautem – vždy skautem'. Je to cesta životem, která se vyznačuje předivem zprvu dětských, ale později i zralých přátelských vztahů.“³³

V mezinárodní skautské organizaci se upozorňuje na **tři rizika** současného skautingu, které zde uvedeme, a je potřeba se jim vyvarovat: **Skauting jako pouhá rekreační čin-**

³² SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 31 - 32

³³ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X. s. 16

nost – samozřejmě, že je ve skautingu pěstována i rekreační činnost, nesmí být však základem nebo dokonce jedinou náplní našeho programu. **Skauting jako hnutí dětí** – nemůžeme být omezeni pouze na věk dětský, v mezinárodním skautingu se záměrně uvádí hnutí mladých lidí. Jedním ze specifických rysů skautingu je pojetí jako celoživotní poslání, ve kterém klademe velký důraz na výchovu dětí, ale zahrnujeme zde i osoby dospívající, dospělé a stárnoucí. **Důraz na všestranný rozvoj jedince** – toto je požadavek zcela správný, ale musí být doplněn – osoba, ochotna a schopna své síly využívat pro užitek svého okolí přírodního i sociálního (např. rodiny, oddílu, školy, obce, země apod.)³⁴

Tři obecné principy skautingu jsou společné všem skautům na světě, jsou základními pilíři, a proto musí být respektovány. První je povinnost k Bohu, rozumíme jím zaměřovat se na vyšší hodnoty než pouze materiální a věřit vlastnímu přesvědčení. Druhý je povinnost k jiným, což znamená, že neneseme odpovědnost jen sami za sebe, ale zároveň za celou společnost, které jsme součástí. Jako poslední třetí pilíř je povinnost k sobě, rozvíjet své schopnosti a využívat možnosti.³⁵

Principy, které jsou obsaženy ve slibu, zákonu i heslu, jsou základním **myšlenkovým systémem** výchovy skautské. V nám známém vesmíru jsou lidé jediné bytosti, které dokáží dát slib. Zavázat se do budoucnosti něčemu, což se snažíme také splnit. Skautské poslání se také snaží napravovat věci a to, jak výchovu dětí, tak i uvědomělou sebevýchovu sebe samých, ale i starších členů. Jestliže rozebíráme a promýšlíme za léta získané zkušenosti, zjistíme, že v základech skautingu jsou zhruba následující principy (zde se opíráme o úvahy Pavla Křivohlavého) : **Světové bratrství a sesterství** – týká se spolupráce dívek a chlapců, která se má stát v budoucnosti základem pro spolupráci dospělých.

³⁴ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X., s. 16

³⁵ ZAJÍC, J. *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: Junák, 2000. ISBN 80 - 86109 - 40 - 2., s. 12

Tímto chceme dosáhnout světového míru. Myšlenka světového bratrství je stará jako samotné sociální myšlení. Vždy bylo však většinou na úrovni neuskutečnitelné. Tuto myšlenku se pokusili realizovat zakladatelé skautingu, a jestliže chceme vykonat velké ideje, musíme začít s výchovou, která je vhodná, už v dětském věku. Jedním z předpokladů vzniku pevných sociálních sítí dospělých jedinců je zakládání pevných a přátelských vztahů mezi dětmi. Po té můžeme očekávat spolupráci velkých sociálních skupin a snad i mír na celém světě. **Pozitivní činy** – ty mají být základem humanity. To znamená, denně učinit dobrý skutek, je velmi důležitým výchovným prvkem. Naučit se denně učinit pozitivní čin, aniž budeme čekat odměnu, stane se tento čin pouze splněnou povinností, se později stává samozřejmostí každého dne. Humanitní ideály nezůstávají pouhou teorií, ale tímto se převádí do praxe. **Duchovní rozměr** – neustálé hledání cest života je znakem skautingu. Vyznáváme, že existují vyšší hodnoty, než je pomíjivý život člověka. Je určitý duchovní řád, jež hledala v minulosti většina myslících lidí. Poselství výchovy, která se předávala z jedné generace na další, také usilovalo o lásku, o službu i přátelské setkání. Je mnoho forem pro hledání duchovního rozměru například- prožívání přírodní krásy, zážitky prožité ve skupině, překonávání sebe samého, záměrné vytváření pozitivních vztahů mezi jedinci, schopnost nezištně druhým atd. **Myšlenka skautingu** – vznikla jistě bez náhody v zemi, která má bohatou demokratickou tradici, která vytvářela vlastní formy, aniž by zasahovala autorita. Skautské družiny, jejich sestavování, postavení rádců, dobrovolná kázeň, mezi družinami v oddíle, fungující spolupráce i mezi oddíly navzájem.³⁶

6.1 Smysl výchovného snažení

Společností je od skautingu očekáváno, že vykoná odpovědnou práci a to ve prospěch dětí. Dnes a denně odehrávající se drama a úsilí o výchovu dětí. Chceme-li uspět, musíme si pečlivě ujasnit metody a cíle naší práce, využívat při, jak nahromaděné skautské zkušenosti, tak i současné poznatky teorie výchovy a vzdělávání. Improvizace v tomto

³⁶ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X s. 16 - 19

procesu není vítána, i když víme, že bez improvizace to také nelze. **Několik důležitých problémů, které můžeme sledovat: Rozbití mravních hodnot** v celé společnosti je nejdůležitějším problémem dnešní doby. Skauting nestál ještě nikdy před takto obtížným a závažným úkolem. Není nutno přemýšlet nad otázkami: proč a jak k tomuto došlo. Minulá desetiletí jsme prožívali všichni, nyní se musíme ptát, co můžeme udělat pro naše děti, ale nejde samozřejmě jen o děti, ale také o nás dospělé. **Chybí kladné vzory** dětem pro každodenní život, ale také ve škole, na dětských hřištích i v umění. Z dětské literatury se ztrácí pozitivně laděný hrdina, nyní je nahrazován člověkem z okraje společnosti, který hledá své místo v životě. Děti vidí v televizi často jen násilí, krutost a beznaděj. Ukazujeme jim kladné vzory, nebojme se, ale nezapomeňme, že my jsme ti, které budou napodobovat. **Oslabené rodiny** vidíme všude kolem nás, které neplní základní funkce rodiny nebo je mnohdy plní jen na "oko", na venek vypadá všechno ideálně, ale bohužel mnohdy to tak není. Jsou rodiče, kteří vychovávat neumí, nemohou, ale také nechtějí. Příklad vlastní rodiny, jeden z nejpřirozenějších zde selhává. Dítě se nenaučí základním pravidlům rodinného i sociálního života, není zvyklé životu ve skupině. **Zhoršený zdravotní stav** pozorujeme u dětí i jejich odolnost vůči zátěži je velmi nízká. Proto se často musí slevit z náročných skautských požadavků a to ztěžuje samotnou skautskou činnost. Děti však nepostrádají jen fyzickou zdatnost, ale strádají i citově, mají nedostatek emočně vřelého prostředí rodiny, které je mnohdy nahrazováno umělými, odcizenými vztahy, jak v jeslích, školních družinách, tak i bezduchým vysedáváním před televizí v prázdném bytě. Takto bychom mohli pokračovat dále, ale nebudeme.³⁷

*''Co považujeme za nejdůležitější úkol? Vrátit dětem ideály, které vyjadřuje, jak skautský slib, tak i zákon. Také děti naučit to, že se podle nich dá žít i v každodenním životě.''*³⁸

³⁷ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X. s. 9 - 10

³⁸ BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. 114 s. ISBN 80-85421-02-X. s. 10

6.2 Rozšíření skautingu

Z Anglie se skauting šíří rychle do anglických kolonií a dále do všech dílů světa i do ostatních států. První zemí, ve které se skauting objevil, bylo Německo, po té následovala Belgie, Holandsko, Rusko, Itálie, Polsko – polské jednoty sokolské v Haliči, Francie, Srbsko, Švédsko, Argentina, Chile i Čína a další. Samozřejmě i ve Spojených státech, kde měl již půdu připravenou z minulosti. Přesto, že se skauting šířil na cizím území, jeho podoba zůstávala zachována. Téměř nezměněny zůstaly prostředky, ale forma provádění a duch organizace byl mnohdy pozměněn. Němci, Rusové a Poláci kladli důraz na vojenskou formu, naopak v Americe zdůrazňují moment náboženský.³⁹

7 SKAUTING DNES

Letošní rok je rokem, kdy uplynulo celé století od založení skautingu u nás v ČR. Skauting byl pro nepohodlnost režimu již několikrát zakázán a jeho vyznavatelé ve velké neoblíbenosti. Skauting, byl však vždy rychle obnoven, což můžeme považovat za obrovskou životaschopnost skautských ideálů. A proto poslání skautingu nadále pokračuje do dalšího století na pevně stavených základech, kterými jsou prověřené myšlenky a principy.⁴⁰

Skautská organizace je i dnes po sto letech od jejího založení organizací, která je moderní, pojímá stále nové prvky pro svou aktuálnost. Pro samotné členy skautingu to není jen organizace, ale životní styl. Zásady a principy, na kterých skauting zakládá, jsou platné i dnes po sto letech a promítají se do každodenního života.

³⁹ SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáčkou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X, s. 29 - 32

⁴⁰ *Portál Skautů ČR: 100let historie skautingu*. [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://verejnost.skaut.cz/100-let-skautingu>

7.1 Skautské Jamboree

Skautské Jamboree, je největším mezinárodním setkáním všech skautů a skautek. Samotné slovo "jamboree" znamená setkání, veselou slavnost. První skautské jamboree se konalo roku 1920 ve Spojeném království. Setkání je pořádáno v předem určené zemi, každé čtyři roky. Skauti poznávají zemi, která je ten rok hostitelskou, táboří společně, předávají si své zkušenosti a upomínkové předměty, vzájemně se poznávají. Čeští skauti se mimo tradičních jídel, řemesel a tance prezentují, také podsadovými stany, jež jsou naší originalitou. Jamboree se konalo např. v roce 1999 v Chile, 2003 v Thajsku.⁴¹

7.2 ObRok

Na tomto celostátním setkání skautů a skautek se setkávají členové, kteří jsou starší patnácti let. Toto setkání se koná každé dva roky. Slouží skautům k získání nových inspirací a motivace pro svou další práci s mladistvými i v organizaci samotné. Účastníci akce mají možnost volit si program dle vlastní libosti, ať už přednášky, diskuse, výtvarné dílny, večerní koncerty apod.

⁴¹ BŘICHÁČEK, V, a kol. *Skautskou stezkou: Základní příručka pro skauty a skautky*. Praha: Tiskové a distribuční centrum, 2001. ISBN 80-86109-60-7., s. 405

PRAKTICKÁ ČÁST

8 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Vědecký výzkum můžeme definovat jako záměrnou a systematickou činnost zkoumající (ověřující, testující, verifikující) empirickými metodami hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy.⁴²

8.1 Cíle výzkumu

V praktické části bakalářské práce je určen hlavní cíl, zjistit, jaké procento dětí a mladistvých si zvolí skauting jako volnočasovou aktivitu na Zlínsku. Dílčí cíle výzkumu se zabývají otázkami, jaká je dostupnost informací o skautingu, jestli mají děti zájem se informovat, co si myslí děti a mladiství o skautingu, jak zvýšit jeho atraktivnost pro zvolení jako aktivity pro volný čas.

8.2 Druh výzkumu

Pro bakalářskou práci jsem zvolila kvantitativní druh výzkum. F. N. Kerlinger in Chráska 2007 uvádí: *''vědecký výzkum je systematické, kontrolované, empirické a kritické zkoumání hypotetických výroků o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy.*''⁴³ Pro kvalitativní výzkum lze získat data různými metodami, je to jeden ze základních pedagogických výzkumů.

8.3 Výzkumná metoda a způsob výběru dat

Zvolila jsem dotazník, jako výzkumnou metodu kvantitativního výzkumu. V pedagogickém výzkumu je dotazník frekventovanou metodou získání dat. Dotazník je soubor předem při-

⁴² CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 12.

⁴³ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 12.

pravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleny a seřazeny a respondent na ně odpovídá písemně.⁴⁴ Dotazník, který je anonymní (viz příloha č. 1) byl vytvořen pouze pro účely výzkumného šetření. Obsahoval otázky uzavřené a polouzavřené. Byl rozdělen na dvě části, první část byla obecná, tvořilo ji celkem 13 položek včetně demografických údajů. Otázky zde byly orientované na zjištění základních údajů ohledně skautského hnutí, také zda se respondent již někdy setkal s organizací či nikoli, jestli by měl zájem navštívit skautské schůzky, náборы atd. V druhé části dotazníku, která čítá 6 položek, zjišťují u dotazovaných, kteří se skautingem setkali, z doslechu nebo osobně, co by zvýšilo oblíbenost skautingu, zda má přínos pro své členy, jestli je k dispozici dostatek informací o skautském hnutí. Respondenti měli na výběr z více možností. Celkový počet otázek byl 19 včetně demografických údajů. Výběr dotazovaných byl záměrný.

8.4 Výzkumný vzorek

V mé bakalářské práci byl pro výzkumné šetření použit soubor 119 respondentů, splňující tyto vlastnosti:

- Respondenti ženského a mužského pohlaví, kteří splňují věkovou hranici 13- 19 let
- Respondenti, kteří jsou žáky nebo studenty na Zlínsku

8.5 Pilotní řešení

Dotazník, anonymní byl předložen 3 osobám s vlastnostmi cílové skupiny. Po zhodnocení správnosti a srozumitelnosti byl dotazník dále distribuován.

⁴⁴ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 163

8.6 Průběh výzkumu

Anonymní dotazník byl konzultován s vedoucími osobami skautského střediska, aby jeho výsledky byly nápomocny pro zvýšení počtu členů. Dotazník byl rozdán na dvou základních školách a na dvou středních školách na Zlínsku. Výzkumné šetření bylo provedeno v březnu 2012. Studentům a žákům bylo rozdáno 130 dotazníků, z nichž 11 dotazníků nebylo správně vyplněno nebo nesplňovalo požadované vlastnosti pro výzkumný vzorek.

8.7 Výzkumný problém

Pro bakalářskou práci byl stanoven tento výzkumný problém: *Výběr skautingu jako volnočasové aktivity pro děti a mládež na Zlínsku*

8.7.1 Výzkumné otázky

Z výzkumného problému byla utvořena tato hlavní výzkumná otázka: Je skauting atraktivní aktivita pro aktivní trávení volného času dětí a mládeže na Zlínsku?

Dílní otázky:

- 1) Jaká je znalost a dostupnost informací o skautském hnutí?
- 2) Jaký mají děti zájem se informovat?
- 3) Jaký názor mají děti a mládež na skauting, spíše pozitivní či negativní?
- 4) Jaká jsou možnosti zvýšení atraktivity skautingu pro děti a mládež?
- 5) Jaký přínos má skauting pro své členy?

8.8 Zpracování dat

Anonymní dotazníky, které byly vyplněny, byly zpracovány a vyhodnoceny pomocí počítačového programu Microsoft Office Word 2007 a Microsoft Office Excel 2007. Zjištěná data byla vyjádřena absolutní a relativní četností, relativní četnost je znázorněna také graficky.

9 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Stanovené výzkumné otázky řeší dotazníkové šetření. Základní část dotazníku obsahuje obecné otázky zjišťující demografické údaje respondentů, dále obecné znalosti o skautské organizaci, také zda respondent měl možnost účastnit se skautské schůzky, náboru, jestli by měl zájem atd. Závěrečná část dotazníku zkoumá u respondentů s předpokladem, že ví, co je skauting nebo se s tímto hnutím někdy setkali, co je na skautingu přitahujícího, co nabízí svým členům, zda je na trhu dostatek informací popř. kde je dotazovaní získali.

9.1 Dotazník – část obecná

Tato část dotazníku byla zaměřena na zjištění demografických údajů dotazovaných a zjištění základních znalostí o skautingu.

Demografické údaje

Pohlaví respondentů

Tab. 1 Pohlaví respondentů

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ženy	67	56%
Muži	52	44%
Σ	119	100%

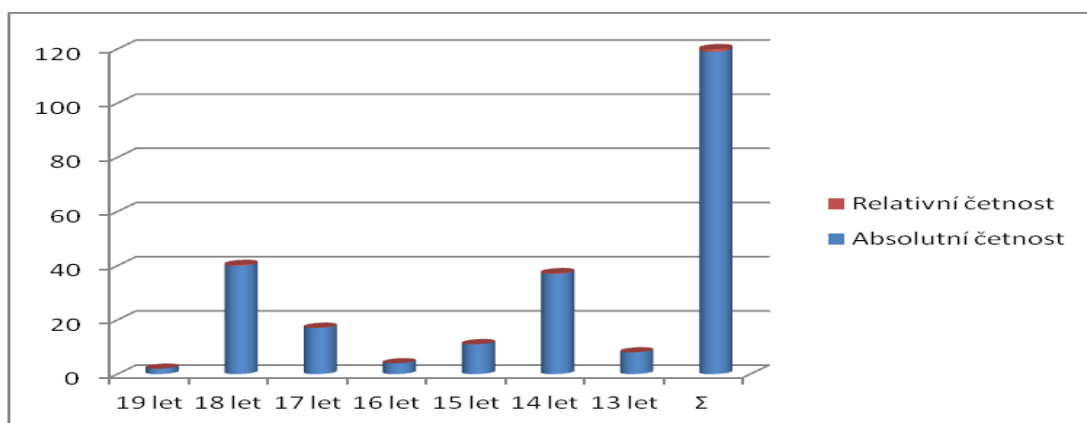
Z celkového počtu 119 (100%) respondentů se výzkumu zúčastnilo 67 (56%) ženského pohlaví a 52 (44%) mužského pohlaví respondentů.

Věk respondentů

Tab. 2 Věk respondentů

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
19 let	2	2%
18 let	40	34%
17 let	17	14%
16 let	4	3%
15 let	11	9%
14 let	37	31%
13 let	8	7%
Σ	119	100%

Graf 1 Věk respondentů

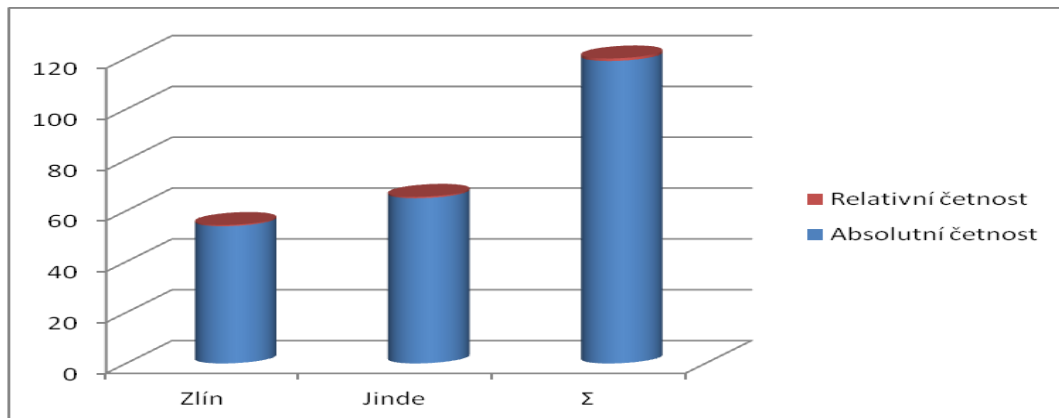
Pro splnění podmínky výběru respondentů byl zjišťován tento údaj, věk. V rámci výzkumného šetření bylo zaznamenáno sedm věkových skupin. Věkovou skupinu 19letých respondentů tvořily 2 (2%), 18letých bylo 40 (34%), 17letých 17 (14%), 16letých 4 (3%), 15letých 11 (9%), 14letých 37 (31%), 13letých 8 (7%).

Bydliště respondentů

Tab. 3 Bydliště respondentů

Bydliště	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zlín	54	45%
Jinde	65	55%
Σ	119	100%

Graf 2 Bydliště respondentů

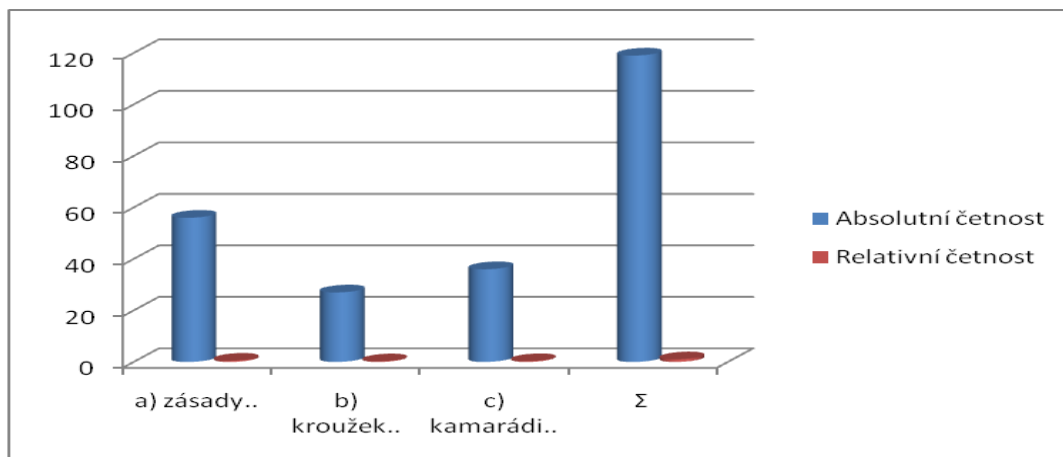
Z celkového počtu 119 (100%) je respondentů bydlících ve Zlíně 54 (45%) a dotazovaných žijící jinde – okolí Zlína je 65 (55%)

Dotazníková otázka č. 1: Co se ti jako první vybaví pod pojmem SKAUT?

Tab. 4 Otázka č. 1

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) zásady, kroj, kamarádi, výchova	56	47%
b) kroužek, učitelé, škola	27	23%
c) kamarádi, hřiště, rodiče	36	30%
Σ	119	100%

Graf 3 Otázka č. 1 Co se ti jako první vybaví pod pojmem SKAUT?

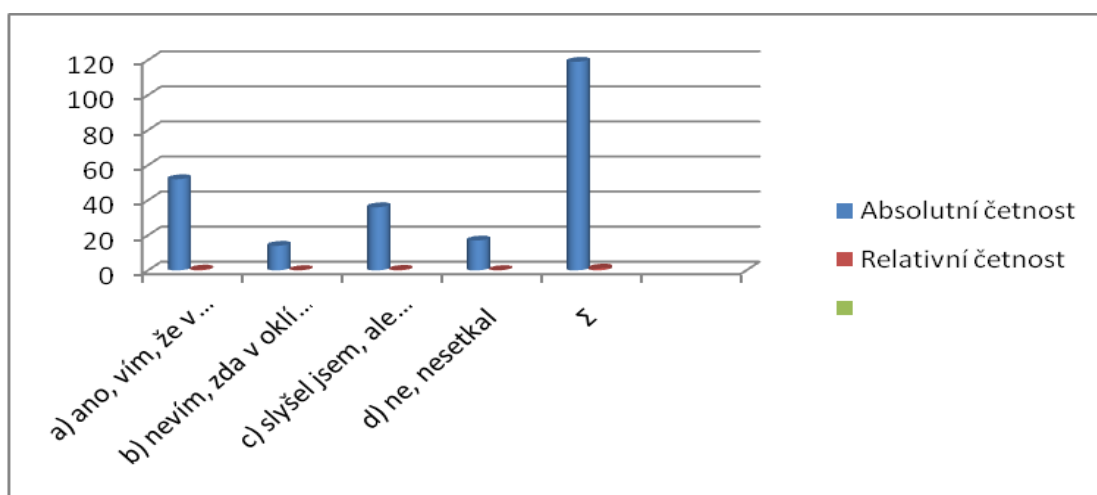

V první otázce, co se jako první vybaví pod pojmem skaut 56 (47%) respondentů volí variantu a, odpověď b vybralo 27 (23%) dotazovaných a c 36 (30%).

Dotazníková otázka č. 2: *Setkal ses se skautským hnutím ve svém okolí?*

Tab. 5 Otázka č. 2

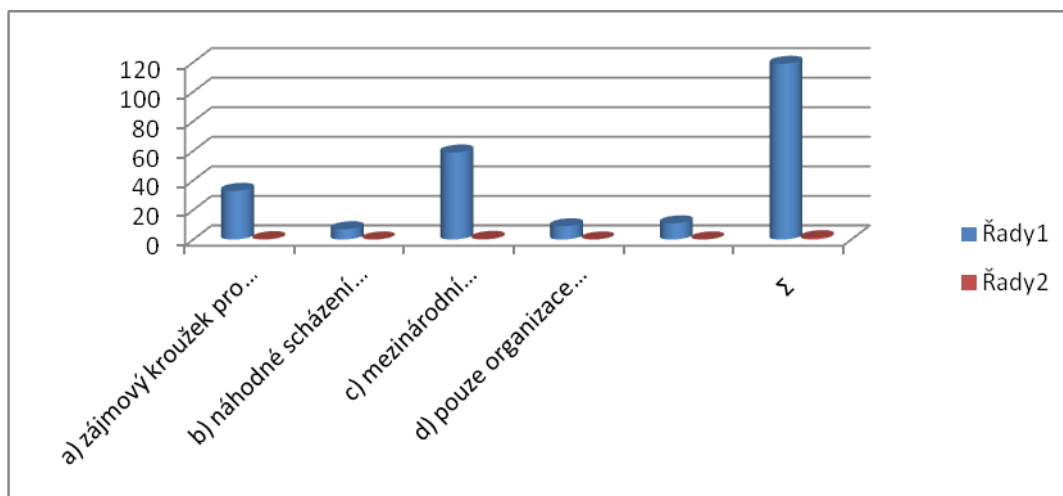
	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, vím, že v našem městě/vesnici fungují	52	44%
b) nevím, zda v okolí fungují	14	12%
c) slyšel jsem, ale nezajímám se více	36	30%
d) ne, nesetkal	17	14%
Σ	119	100%

Graf 4 Otázka č. 2 *Setkal ses se skautským hnutím ve svém okolí?***Dotazníková otázka č. 3:** *Vyber výrok, který nejlépe vystihuje pojem skautské hnutí.*

Tab. 6 Otázka č. 3

a) zájmový kroužek pro děti školního věku	33	27%
b) náhodné scházení lidí podobných zájmů	7	6%
c) mezinárodní hnutí, jehož cílem je výchova a sebevýchova lidí všech věkových kategorií	59	50%
d) pouze organizace táborů pro děti	9	8%
e) organizace, která zajišťuje výchovu dětí	11	9%
Σ	119	100%

Graf 5 Otázka č. 3. Vyber výrok, který nejlépe vystihuje pojem skautské hnutí.

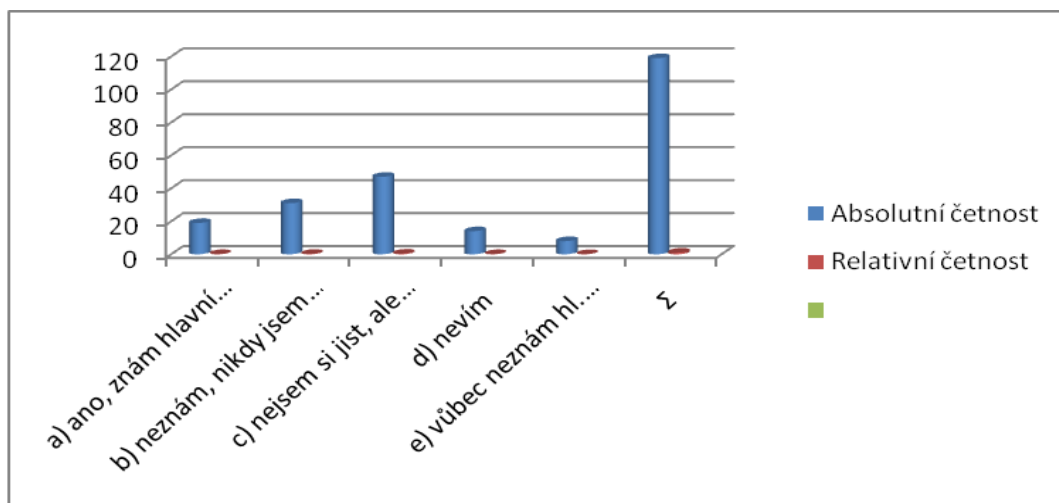
V této otázce mají respondenti vybrat výrok, který nejlépe vystihuje pojem skautské hnutí. Výrok a) zvolilo 33 (27%) respondentů, odpověď b) volilo 7 (6%), c) 59 (50%) tato odpověď bylo pro danou otázku správnou odpovědí., možnost d) 9 (8%), jako správnou možnost e) vybralo 11 (9%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č.4: Znáš hlavní poslání skautů?

Tab. 7 Otázka č. 4

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) nevím	14	12%
b) nezajímá mě to	31	26%
c) ano, znám poslání skautů	19	16%
d) nejsem si jist, ale o skautu něco vím	47	39%
e) vůbec neznám hl. poslání skautů	8	7%
Σ	119	100%

Graf č. 6 Otázka č. 4 Znáš hlavní poslání skautů?

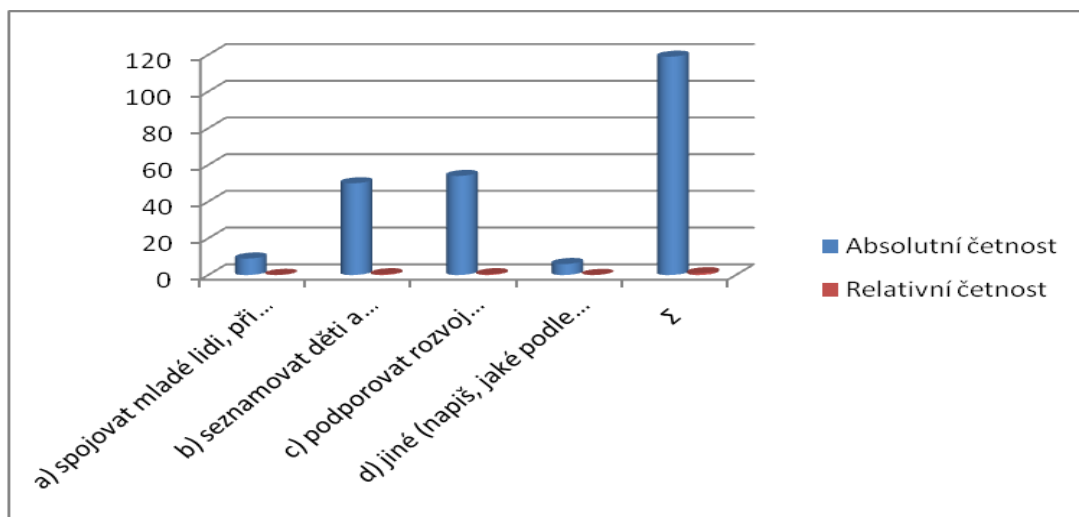

Dotazníková otázka č. 5: Vyber, výrok, který podle tebe nejvíce vystihuje hlavní poslání skautů?

Tab. 8 Otázka č. 5

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) spojovat mladé lidi, při určité aktivitě	9	8%
b) seznamovat děti a mladistvé za účelem společných aktivit	50	42%
c) podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladistvých..	54	45%
d) jiné (napíš, jaké podle tebe..)	6	5%
Σ	119	100%

Graf č. 7 Otázka č. 5 Vyber, výrok, který podle tebe nejvíce vystihuje hlavní poslání skautů?

Legenda:

- a) spojovat mladé lidi při určité aktivitě
- b) seznamovat děti a mladistvé za účelem společných aktivit
- c) podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností
- d) jiné (napiš, jaké je podle tebe hlavní poslání skautů)

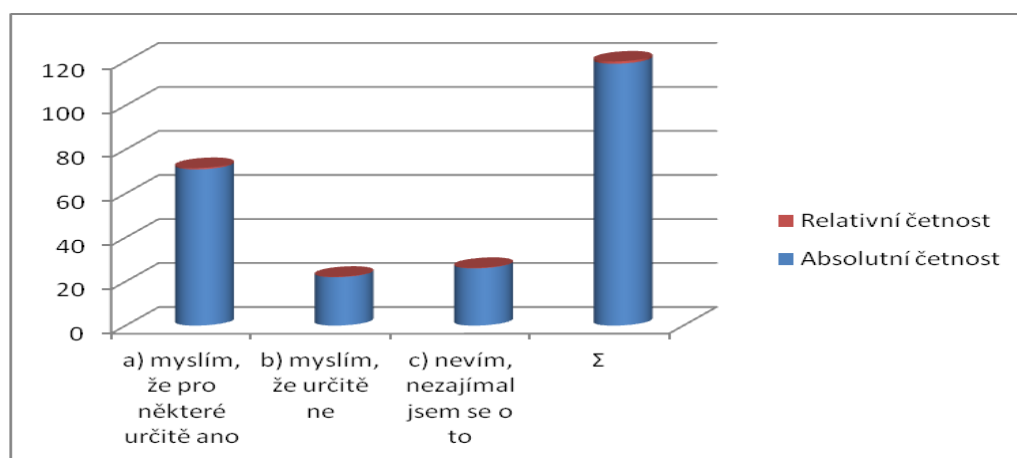
Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondenti znají hlavní poslání skautů. Odpověď spojovat mladé lidi, zvolilo 9 (8%), možnost b- seznamovat děti a mladistvé za účelem společných aktivit volilo 50 (42%), c - podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností zakroužkovalo 54 (45%) a vlastní odpověď napsalo 6 (5%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č.6: *Myslíš, že i dnes je skauting zajímavou aktivitou pro děti a mladistvé?*

Tab. 9 Otázka č. 6

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) myslím, že pro některé určitě ano	71	60%
b) určitě není zajímavý	22	18%
c) nevím, nezajímá jsem se o to	26	22%
Σ	119	100%

Graf č. 8 Otázka č. 6: *Myslíš, že i dnes je poslání skautů populární pro mladé lidi?*

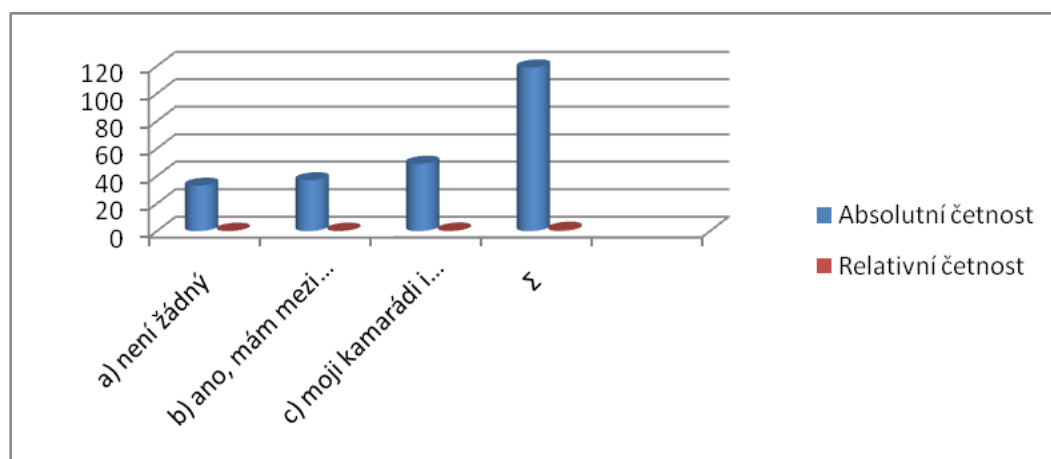
Jestli je skaut zajímavou aktivitou dnes pro mladé lidi odpovídá 71 (60%) respondentů, že pro některé určitě ano, určitě není zajímavý pro 22 (18%) a nezajímalo se o atraktivnosti skautingu jako aktivity pro volný čas 26 (22%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č. 7: Je některý z tvých známých nebo kamarádů skaut?

Tab. 10 Otázka č. 7

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) není žádný	33	28%
b) ano, mám mezi kamarády i skauty	37	31%
c) moji kamarádi i já jsem skaut	49	41%
Σ	119	100%

Graf č. 9 Otázka č. 7 Je některý z tvých známých nebo kamarádů skaut?

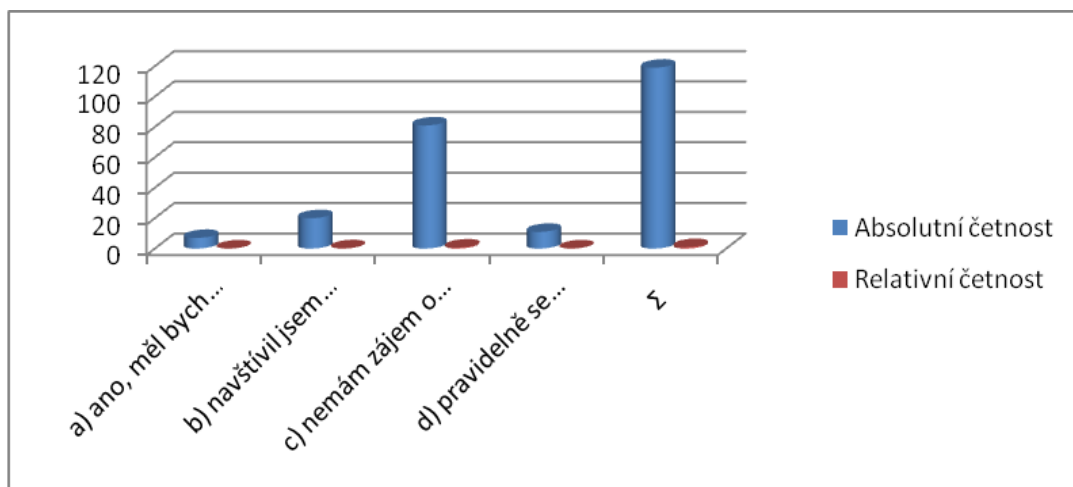
Žádného kamaráda skautem nemá 33 (28%) dotazovaných, mezi svými kamarády má i skauty 37 (31%) respondentů a 49 (41%) jsou sami skauty a zároveň mají kamarády skauty.

Dotazníková otázka č. 8: Měl bys zájem navštívit skautské setkání?

Tab. 11 Otázka č. 8

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, měl bych zájem	7	6%
b) navštívil jsem schůzku, ale nezaujala mě	20	17%
c) nemám zájem o návštěvu	81	68%
d) pravidelně se účastním schůzek	11	9%
Σ	119	100%

Graf č. 10 Otázka č. 8 Měl bys zájem navštívit skautské setkání?

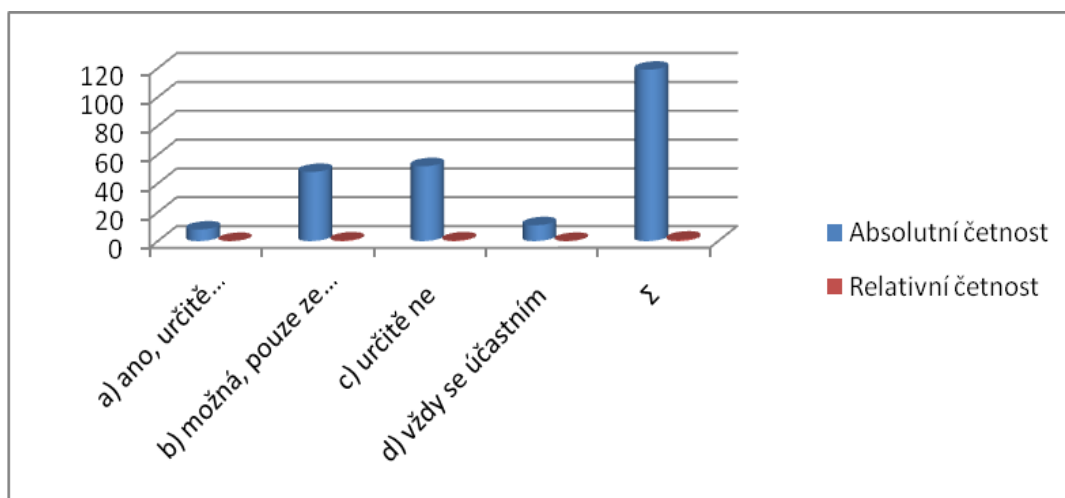
Cílem této otázky je, zjistit kolik dotazovaných dětí a mladistvých by mělo zájem navštívit schůzku skautů. Zájem navštívit skautskou schůzku by mělo 7 (6%) dotazovaných, již někdy navštívilo skautskou schůzku 20 (17%), zájem nemají navštívit 81 (68%), pravidelně schůzky navštěvuje 11 (9%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č. 9: *Pokud by proběhla ve vašem městě skautská náborová akce, zúčastnil by ses?*

Tab. 12 Otázka č. 9

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, určitě zúčastnil	8	7%
b) možná, pouze ze zvědavosti	48	40%
c) určitě ne	52	44%
d) vždy se účastním	11	9%
Σ	119	100%

Graf č. 11 Otázka č. 9 Pokud by proběhla ve vašem městě skautská náborová akce, zúčastnil by ses?

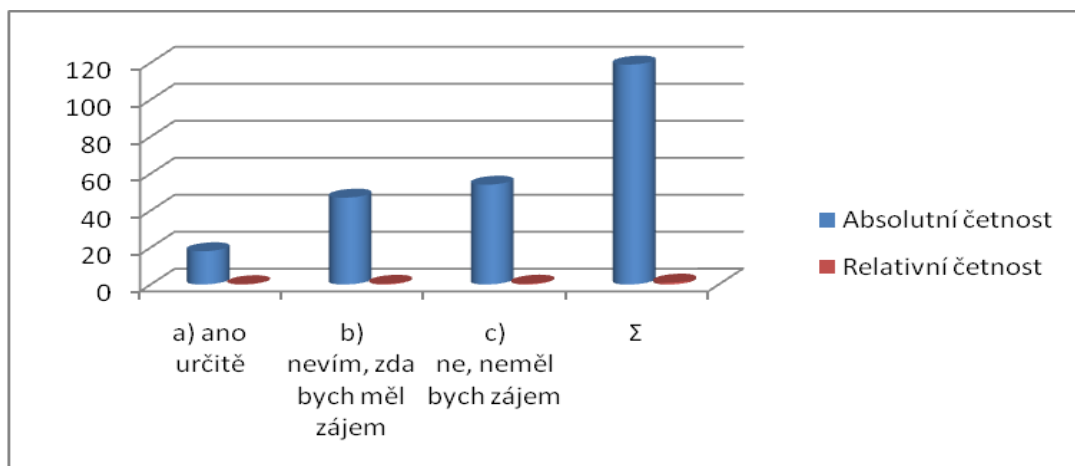
Zájem o náborovou skautskou akci ve městě by mělo pouhých 8 (7%) respondentů, neví, zda by se zúčastnilo takové akce 48 (40%), určitě by se nezúčastnilo této akce 52 (44%) dotazovaných, vždy se účastní skautských náborových akcí 11 (9%) respondentů.

Dotazníková otázka č. 10: Skauti pořádají pro své členy různé dobrodružné výpravy a také tábory, lákalo by to i tebe?

Tab. 13 Otázka č. 10

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano určitě	18	15%
b) nevím, zda bych měl zájem	47	40%
c) ne, neměl bych zájem	54	45%
Σ	119	100%

Graf č. 12 Otázka č. 10 Skauti pořádají pro své členy různé dobrodružné výpravy a také tábory, lákalo by to i tebe?

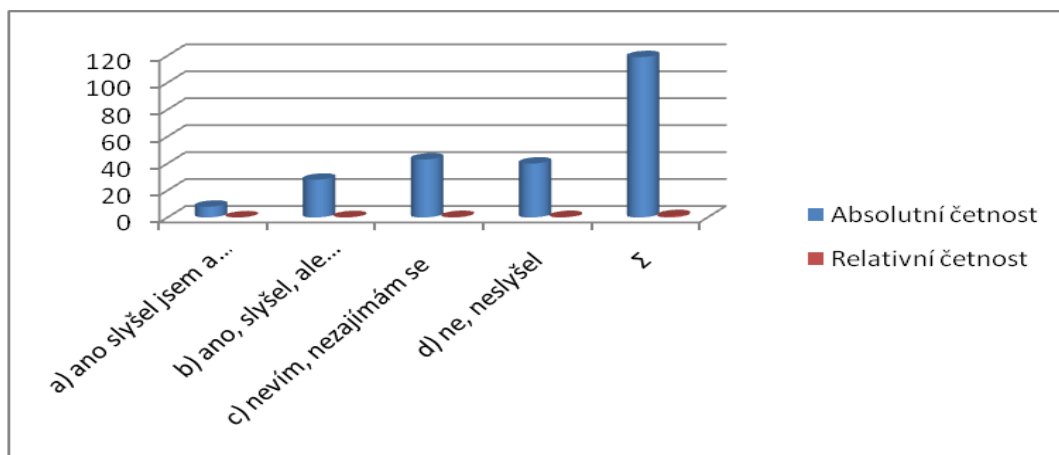
Tato otázka je pokládána z důvodu zjištění zájmu o akce, které pořádají skauti. Zájem by mělo 18 (15%) respondentů, neví, zda by mělo zájem o účast na skautské akci 47 (40%) dotazovaných a 54 (45%) by nemělo zájem vůbec. Je zřejmé, že většina dětí a mladistvých nemá zájem tyto aktivity nabízené skautingem vůbec navštívit.

Dotazníková otázka č. 11: *Slyšel jsi ve svém okolí názor, že skauti tzv. "vyšli z módy"?*

Tab. 14 Otázka č. 11

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano slyšel jsem a myslím, že je to pravda	8	6%
b) ano, slyšel, ale nesouhlasím..	28	24%
c) nevím, nezajímám se	43	36%
d) ne, neslyšel	40	34%
Σ	119	100%

Graf č. 13 Otázka č. 11 Slyšel jsi ve svém okolí názor, že skauti tzv. 'vyšli z módy'?

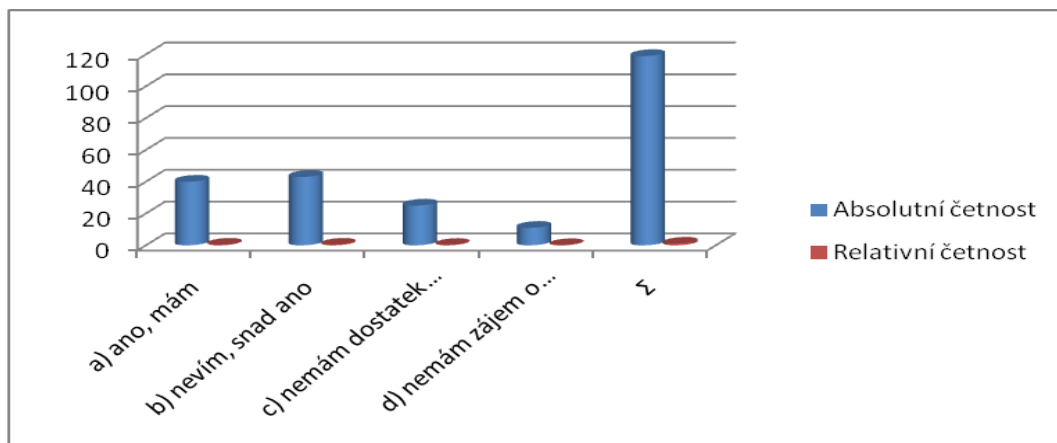
Touto otázkou chci zjistit, co si respondenti myslí o skautské organizaci, zda je pravda, že děti mezi sebou toto tvrzení znají a používají ho. Kdo je skaut, je nepopulární si myslí 8 (6%) respondentů, s tímto nesouhlasí 28 (24%), nezajímá se o tento problém 43 (36%) respondentů, nikdy tento výrok neslyšelo 40 (34%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č. 12: *Máš dostatek informací o skautingu, které by tě zajímaly?*

Tab. 15 Otázka 12

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, mám	40	34%
b) nevím, snad ano	43	36%
c) nemám dostatek informací	25	21%
d) nemám zájem o informace	11	9%
Σ	119	100%

Graf č. 14 Otázka 12 Máš dostatek informací o skautingu, které by tě zajímaly?

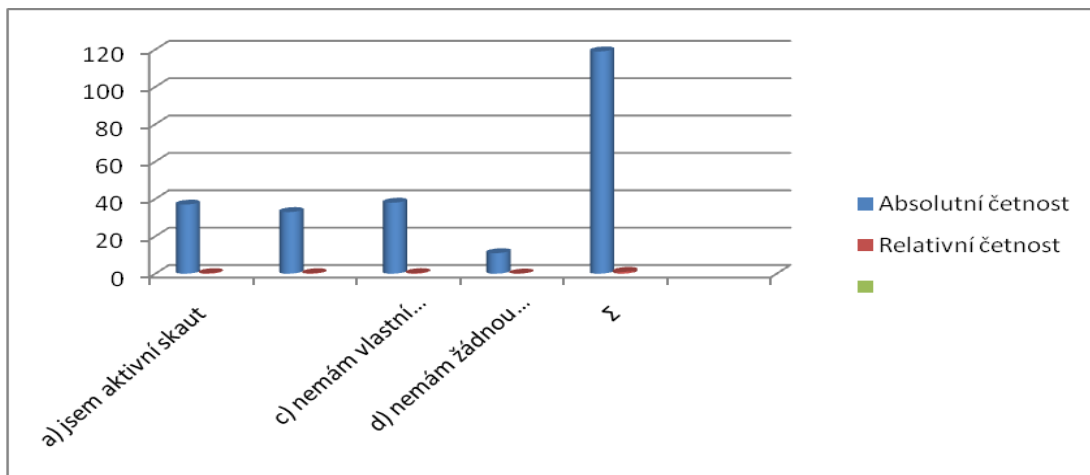
Dostatek informací o skautské organizaci má 40 (34%) dotazovaných, myslí si, že má dostatek informací 43 (36%), informace o skautingu nemá 25 (21%) a vůbec zájem informace získat nemá 11 (9%) respondentů.

Dotazníková otázka č. 13: Pokud máš se skautingem vlastní zkušenost, jaká je?

Tab. 16 Otázka č. 13

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) jsem aktivní skaut	37	31%
b) patřil jsem ke skautům, nyní už ne	33	28%
c) nemám vlastní zkušenost, jen z do-slechu	38	32%
d) nemám žádnou zkušenost se skautin-gem	11	9%
Σ	119	100%

Graf č. 15 Otázka 13 Pokud, máš se skautingem vlastní zkušenost, jaká je?

Tato otázka je důležitá pro zjištění vlastní zkušenosti respondentů se skautingem. Aktivním skautem je 37 (31%) dotazovaných, ke skautům někdy patřili, ale nyní už ne 33 (28%). Pouze z doslechu se s organizací setkalo 38 (32%) a žádnou zkušenost nemá 11 (9%).

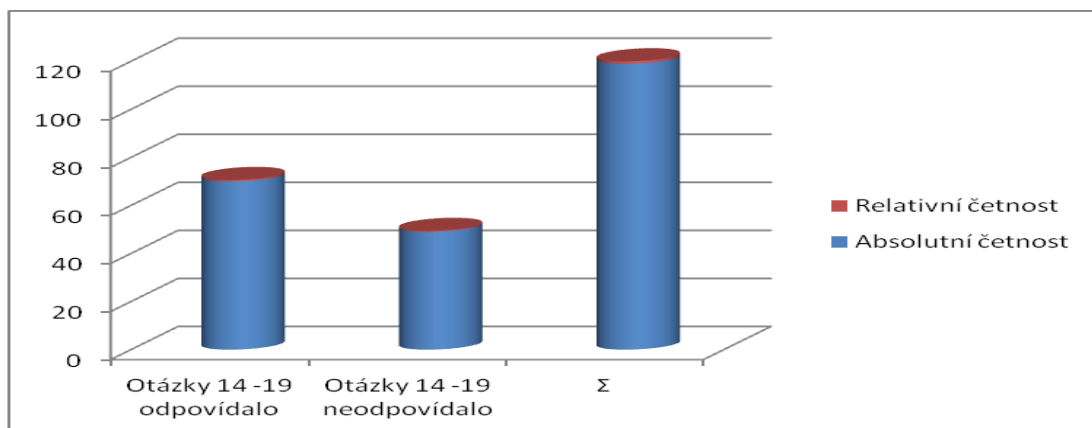
9.2 Dotazník – část druhá

Tato část dotazníku je určena respondentům, kteří se skautským hnutím setkali a již o něm něco ví. Tyto otázky nezodpověděli všichni dotazovaní.

Tab. 17 druhá část dotazníku

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Otázky 14 -20 odpovídalo	70	59%
Otázky 14 -20 neodpovídalo	49	41%
Σ	119	100%

Graf č. 16 Druhou část dotazníku vyplnilo

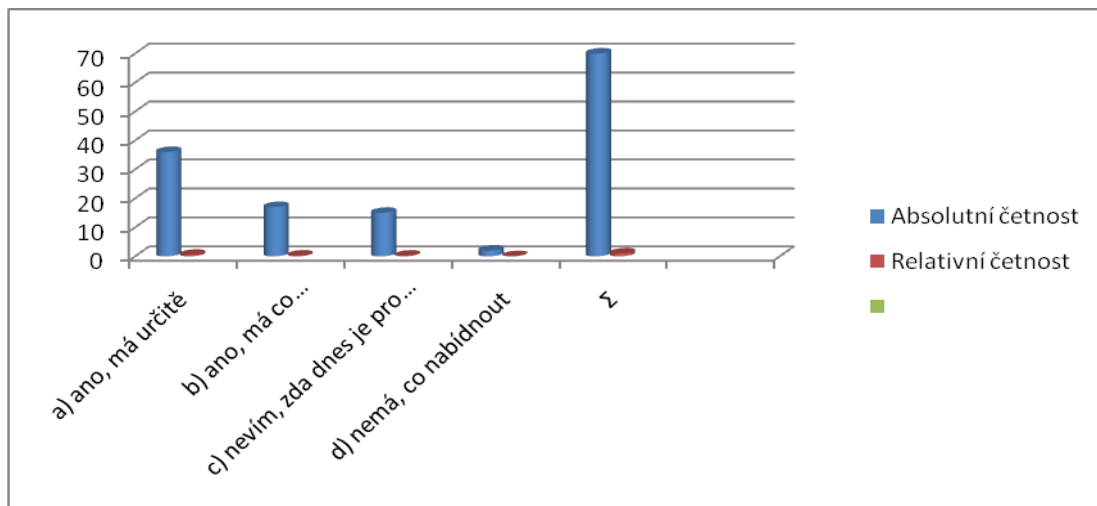
Druhá část dotazníku byla určena pouze pro respondenty, kteří se skautskou organizací mají vlastní zkušenost, buď jsou aktivními skauty, nebo byli dříve a nyní už ne, tedy tyto dotazovaní odpověděli na otázku č. 13 buď a, nebo b. Na otázky 14 – 20 odpovědělo 70 (59%) dotazovaných a 49 (41%) respondentů na otázky neodpovídalo.

Dotazníková otázka č. 14: *Myslíš, že i dnes má skauting co nabídnout dětem a mladistvým?*

Tab. 18 Otázka č. 14

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, má určitě	36	51%
b) ano, má co nabídnout, ale není zájem	17	24%
c) nevím, zda dnes je pro děti to pravé	15	22%
d) nemá, co nabídnout	2	3%
Σ	70	100%

Graf č. 17 Otázka č. 14 Myslíš, že i dnes má skauting co nabídnout dětem a mladistvým?

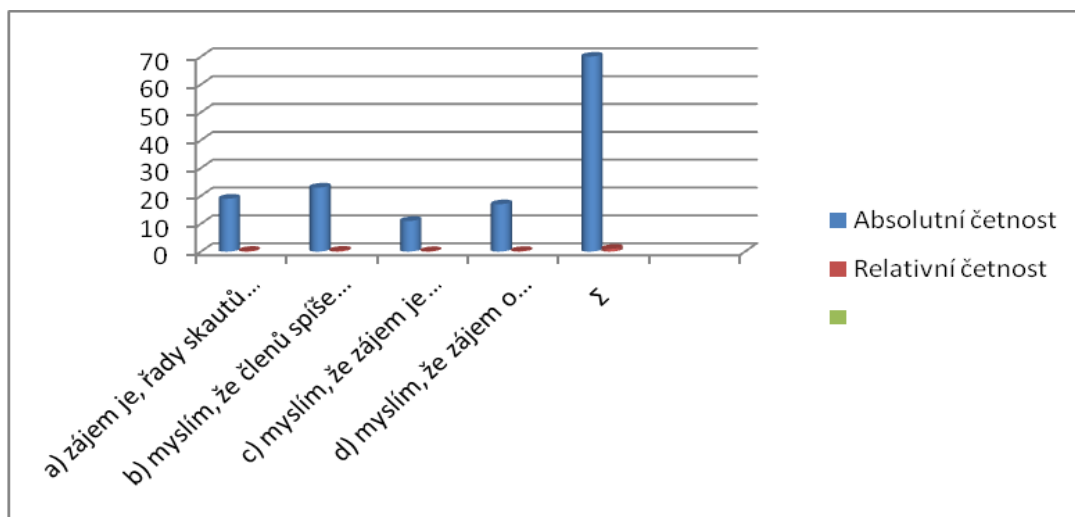

Dotazníková otázka č. 15: *Jaký si myslíš, že je zájem o skauting jako volnočasovou aktivitu dnes?*

Tab. 19 Otázka č. 15

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) zájem je, řady skautů se rozrůstají	19	27%
b) myslím, že členů spíše ubývá a noví nepřicháží	23	33%
c) myslím, že zájem je stejný jako vždy byl a bude	11	16%
d) myslím, že zájem o skauting klesá	17	24%
Σ	70	100%

Graf č. 18 Otázka č. 15 Jaký si myslíš, že je zájem o skauting jako volnočasovou aktivitu dnes?

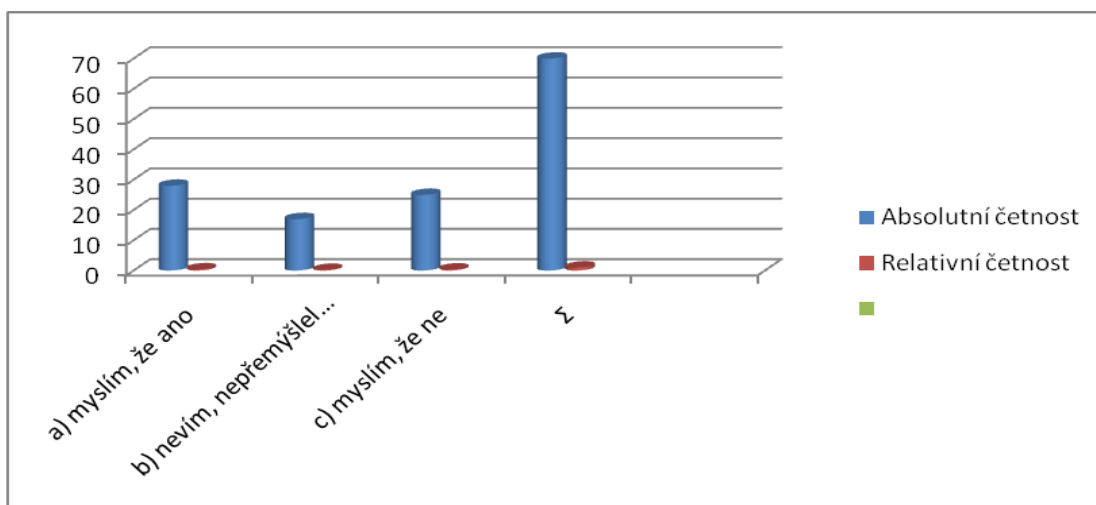
V této otázce se dotazují na zájem o skauting dětí a mladistvých dnes, že se řady skautů rozrůstají si myslí 19 (27%), členové spíše ubývají a noví nepřichází 23 (33%). Zájem o skauting se nemění, je stejný jako byl a bude i nadále si myslí 11 (16%), že zájem o skauting dnes více klesá si myslí 17 (24%) dotazovaných. Z odpovědí respondentů je zřejmé, že zájem o skauting jako aktivitu je stále menší a přidává se ke skautingu i méně nových členů.

Dotazníková otázka č. 16: *Myslíš, že má vliv na zájem o skauting jako aktivitu pro volný čas, zda je nabízen ve městě nebo na vesnici?*

Tab. 20 Otázka č. 16

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) myslím, že ano	28	40%
b) nevím, nepřemýšlel jsem o tom	17	24%
c) myslím, že ne	25	36%
Σ	70	100%

Graf č. 19 Otázka č. 16 Myslíš, že má vliv na zájem o skauting jako aktivitu pro volný čas, zda je nabízen ve městě nebo na vesnici?

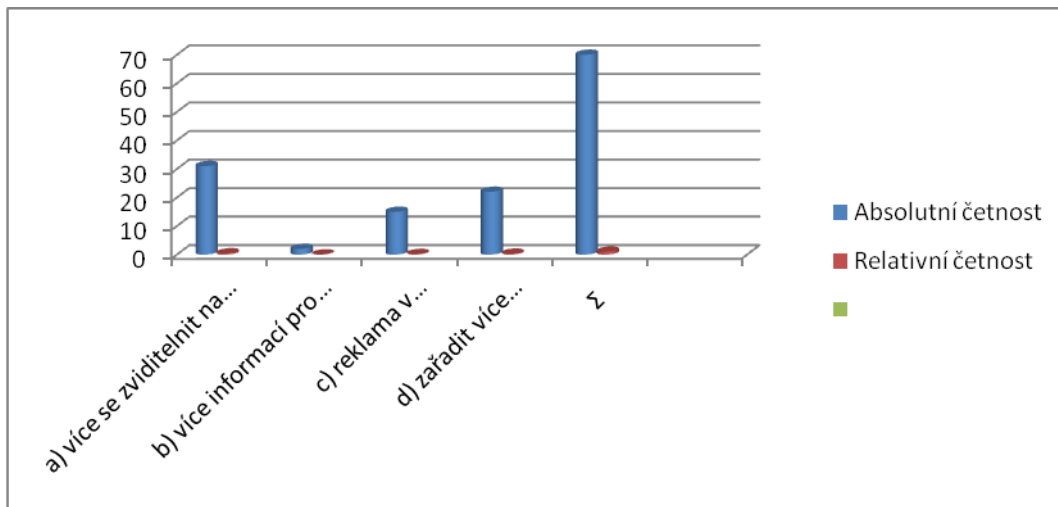
Jestli je důležitým aspektem pro výběr skautingu, jako aktivity pro volný čas, zda je nabízen ve městě nebo na vesnici zkoumá tato otázka. Ano volilo 28 (40%), nepřemýšlelo o vlivu 17 (24%) respondentů a, že nemá vliv město či vesnice si myslí 25 (36%).

Dotazníková otázka č. 17: Co by podle tebe mohlo zvýšit oblíbenost skautingu?

Tab 21 Otázka č. 17

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) více se zviditelnit na veřejnosti	31	44%
b) více informací pro rodiče	2	3%
c) reklama v televizi, rádiu	15	21%
d) zařadit více moderních prvků	22	32%
Σ	70	100%

Graf č. 20 Otázka č. 17 Co by podle tebe mohlo zvýšit oblíbenost skautingu?

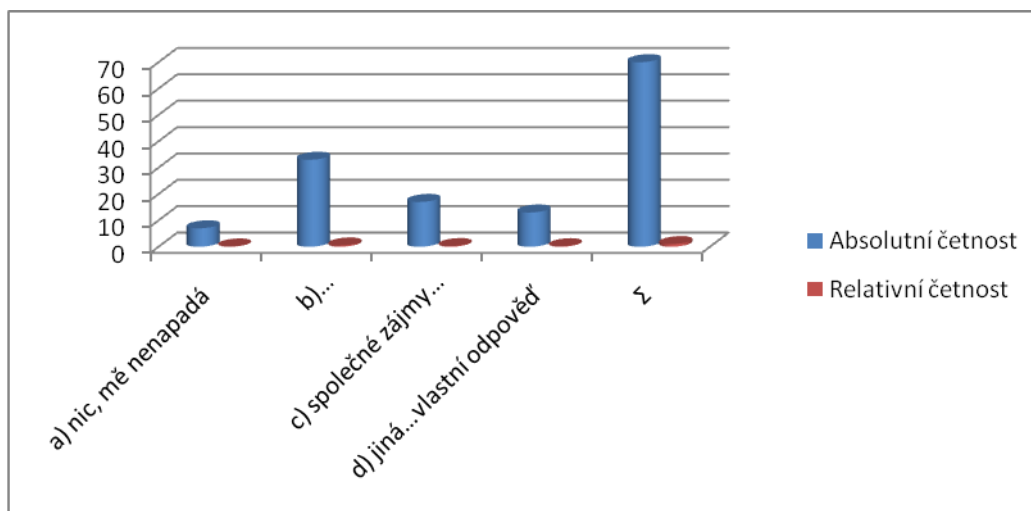
Na otázku co by pomohlo skautingu zvýšit oblíbenost odpovědělo 31 (44%), že by se měl skauting více zviditelnit na veřejnosti, což je velmi důležité, že by měli být více informováni rodiče si myslí pouzí 2 (3%), reklamu v masových prostředcích by skautům doporučilo 15 (21%), zmodernizovat organizaci 22 (32%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č. 18: Co je podle tebe na skautingu zajímavého?

Tab. 22 Otázka č. 18

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) nic, mě nenapadá	7	10%
b) parta, zábava, dobrodružství	33	47%
c) společné zájmy skupiny lidí	17	24%
d) jiná...vlastní odpověď	13	19%
Σ	70	100%

Graf č. 21 Otázka č. 18 Co je podle tebe na skautingu zajímavého?

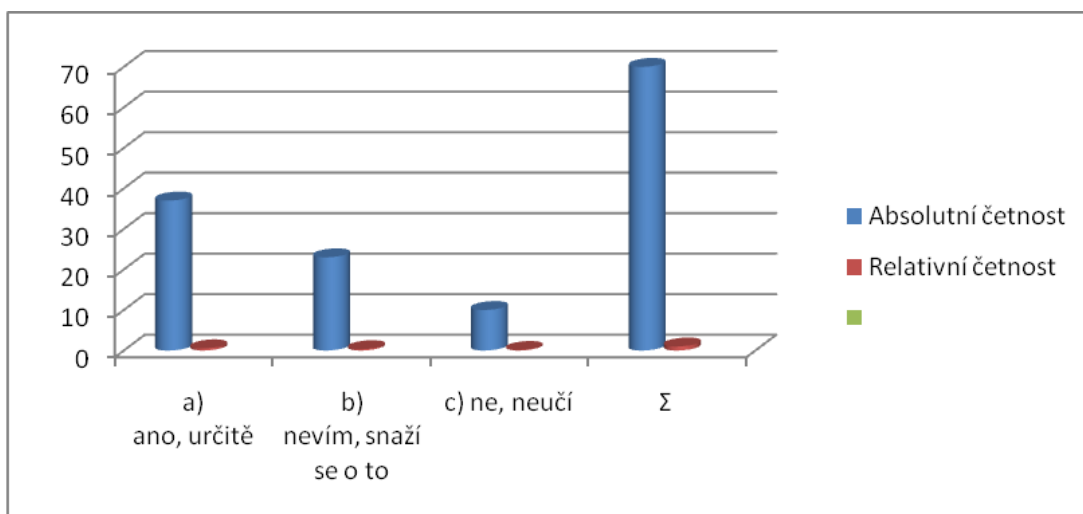
Žádný zajímavý prvek nenapadl 7 (10%), zábavu a dobrodružství vidí jako zajímavé na skautingu 33 (47%) respondentů. Společné zájmy 17 (24%) a vlastní odpověď napsalo 13 (19%) dotazovaných.

Dotazníková otázka č. 19: *Myslíš, že je pravda, že skauting učí své členy samostatnosti, zodpovědnosti a úctě k autoritě?*

Tab 23 Otázka č. 19

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) ano, určitě	37	53%
b) nevím, snaží se o to	23	33%
c) ne, neučí	10	14%
Σ	70	100%

Graf č. 22 Otázka č. 19 Myslíš, že je pravda, že skauting učí své členy samostatnosti, zodpovědnosti a úctě k autoritě?

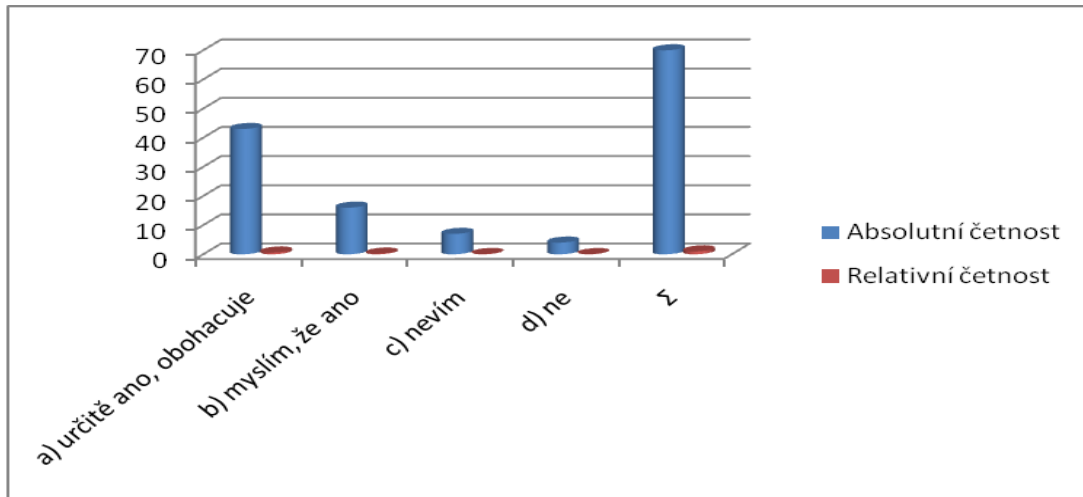
V této otázce zjišťuji, jestli skauting učí své členy vlastnostem jako jsou zodpovědnost, úcta k autoritě atd. Skauting učí své členy si myslí 37 (53%), že se snaží, aby své členy naučil 23 (33%) respondentů, neučí odpovědělo 10 (14%).

Dotazníková otázka č. 20: Myslíš, že skauting obohacuje své členy o nové znalosti, ať už praktické nebo teoretické?

Tab. 24 Otázka č. 20

	Absolutní četnost	Relativní četnost
a) určitě ano, obohacuje	43	61%
b) myslím, že ano	16	23%
c) nevím	7	10%
d) ne	4	6%
Σ	70	100%

Graf č. 23 Otázka č. 20 Myslíš, že skauting obohacuje své členy o nové znalosti, ať už praktické nebo teoretické?

V otázce, jestli skauting obohacuje své členy o praktické nebo teoretické znalosti odpovědělo 43 (61%) respondentů určitě ano, myslí, že ano 16 (23%), neví, zda obohacuje své členy 7 (10%) a ne 4 (6%). Více, než polovina dotazovaných souhlasí s tím, že skauting obohacuje své členy o znalosti, to je důležité si uvědomit, protože děti a mladiství se opravdu mohou naučit různé dovednosti.

9.3 Shrnutí výsledků praktické části

Pro výzkumné šetření byl stanoven výzkumný problém, hlavní výzkumná otázka a otázky dílčí, na které výzkum odpovídá.

Hlavní výzkumná otázka zjišťovala, jestli je skauting atraktivní aktivita pro aktivní trávení volného času dětí a mladistvých na Zlínsku. Z výzkumu vyplývá, že děti a mladiství na Zlínsku skauting znají, ví, že funguje v jejich městě, mnohdy spousta jejich kamarádů je skautů, někteří z nich někdy navštívili i skautskou schůzku nebo byli účastníky skautské náborové akce. Bohužel výzkum dokazuje, že mladiství na Zlínsku toto všechno o skautském hnutí ví, ale respondentů, kteří zvolili odpověď “já sám jsem skaut nebo jsem býval členem skautského hnutí“ bylo 70 ze 119. Respondenti, kteří vyplnili druhou část dotazní-

ku, 70 (59%), odpovídali zejména pozitivně vůči skautskému hnutí, učí samostatnosti, zodpovědnosti, autoritě, novým znalostem, praktickým i teoretickým.

První dílčí výzkumná otázka si kladla za cíl zjistit, jaká je znalost informací o skautském hnutí u dětí a mladistvých, ale také jaké je dostupnost informací o skautingu. Je zajímavé, že otázku, kdy měli respondenti vybrat výrok, který nejlépe vystihuje pojem skautské hnutí, odpovědělo správně nebo zvolilo správný výrok 59 respondentů, což je 50% dotazovaných. Také u otázky, která se týká skautského poslání, bylo na odpovědích opravdu vidět, že respondenti o skautingu a hlavně o jeho poslání jsou informováni. Na otázku, zda je poslání skautů populární pro mladé lidi odpovídají respondenti pozitivně, že určitě ano pro některé. Já si však myslím, že skauting je jedna z mála aktivit, která je vhodná pro všechny věkové kategorie. Od malých členů a člene přes dospělé vedoucí až po "old" skauty.

Druhá dílčí výzkumná otázka zkoumá, jestli děti mají zájem se informovat o skautingu. Zde zjišťujeme, že nejvíce byla volena odpověď, mám dostatek informací, což je pozitivní a zřejmé, že se děti a mladiství mají kde informovat, pokud mají zájem. O náborovou skautskou akci, také nemají děti a mladiství zájem, odpovídají, že tyto akce jsou nudné, 52 respondentů 44%. Já osobně si myslím, že takto odpovídají většinou jedinci, kteří se akcí nikdy nezúčastnili. Z výzkumu vyplývá, že ani o skautské dobrodružné výpravy a tábory nemají respondenti zájem.

Třetí dílčí výzkumná otázka zjišťuje, jaký názor je dětí a mladistvých na skauting. Je – li spíše pozitivní či negativní. Dotazovaní vědí, že skauting je pro své členy přínosem, co nového je může skauting naučit, co všechno s ním mohou zažít, ale když se zeptám, jestli by chtěli sami být součástí, nemají zájem ani o tábory, výpravy, schůzky, náborové akce. Nevím, jak je to možné, snad nesprávné informace nebo špatné zkušenosti, ať své nebo zprostředkované. Na otázku, jestli skauti vyšli z módy, odpovídají respondenti nejvíce, že tento výrok neslyšeli 40 (34%) nebo se o to nezajímalo 43 (36%) respondentů, pouze 8 (7%) dotazovaných s tímto souhlasí.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka jaké jsou možnosti zvýšení atraktivity skautingu pro děti a mladistvé, zde největším počtem hlasů vítězí možnost, aby se skautské hnutí více zviditelnilo na veřejnosti 31 (44%) respondentů. Také zařadit moderní prvky do svého programu by podle dotazovaných zvýšilo oblíbenost skautingu.

Pátá dílčí výzkumná otázka, zkoumá, jaký přínos má skauting pro své členy. Skauting učí své členy samostatnosti, zodpovědnosti a úctě k autoritě, s tímto souhlasí 37 (53%) respondentů, že skauting obohacuje své členy o nové znalosti, ať praktické nebo teoretické odpovědělo, že ano nebo myslí, že ano odpovědělo 59 respondentů. To dokazuje, že děti a mladiství opravdu mají pozitivní “vztah“ ke skautingu, je pouze otázkou, co my uděláme proto, aby děti a mladiství skautingem opravdu žili.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá výběrem skautingu jako volnočasové aktivity pro děti a mladistvé na Zlínsku. V teoretické části popisují základní pojmy jako je volný čas a s ním úzce související pedagogika volného času, životní styl, ten je důležitý pro využívání volného času, dále stručně popisují pubescenci a adolescenci. V kapitolách věnovaných skautingu se zmiňuji o důležité historii skautingu, samozřejmě uvádím zakladatele skautského hnutí, jak v Americe, v Anglii, u nás, dále skauting pro dívky. Také se věnuji základním skautským principům, uvádím, jaký je smysl skautské organizace, dále se krátce zmiňuji o dvou největších skautských setkáních, z čehož jedno je mezinárodní, druhé je celostátní.

Praktická část práce zkoumá výběr skautingu jako volby aktivity pro volný čas dětí a mladistvých na Zlínsku. Z výsledku výzkumu vyplynulo, že respondenti znají pozitiva skautského hnutí pro své členy, bohužel mnoho z nich nemá zájem využít skauting pro svůj vlastní rozvoj a aktivní využití volného času. Dále bych uvedla, že výzkum ukázal, že druhou část dotazníku, specifikovanou pro jedince, kteří se skautingem setkali, a to tak, že jsou aktivními skauty nebo byli členy organizace v minulosti, vyplnilo 59% dotazovaných, což potvrzuje znalost skautingu u dětí a mladistvých. Vzhledem k literatuře, která uvádí, že skauting se stále modernizuje a využívá nové metody, bych chtěla uvést, že respondenti si toto nemyslí. Také bych chtěla upozornit na důležitou roli rodičů, protože oni jsou těmi, kteří vybírají dětem zábavu pro volný čas. Proto bych doporučila skautským střediskům zvýšit prostředky pro své zviditelnění, ale nejen vytvářet akce pro děti, ale zapojit dospělé, rodiče, aby věděli, co může skauting nabídnout jejich ratolesti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BŘICHÁČEK, V. *Poselství skautské výchovy*. Liberec:Skauting, 1991. ISBN 8085421-02-X.
- [2] BŘICHÁČEK, V., a kol. *Skautskou stezkou: Základní příručka pro skauty a skautky*. Praha: Tiskové a distribuční centrum, 2001. ISBN 80-86109-60-7.
- [3] HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. I. Praha: Portál, 2004. ISBN 80 - 7178 – 927 - 5.
- [4] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 12.
- [5] KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V., a kol. *Člověk Prostředí Výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80 - 7315 - 004 – 2.
- [6] LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80 - 247 - 1284 - 9., s. 144
- [7] PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál s.r.o., 2002. ISBN 807178711-6.
- [8] SVOJSÍK, A. B. *Základy Junáctví*. Praha: Nakladatelství MERKUR ve spolupráci s Junáckou edicí Ústřední rady Českého Junáka, 1991. ISBN 80-7032-001-X.
- [9] VÁGNEROVÁ, M., *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-308-0.
- [10] VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Print - Typia, 2001. ISBN 80 - 86384 - 00 - 4.
- [11] ZAJÍC, J. *Myšlenkové základy skautingu*. Praha: Junák, 2000. ISBN 80 - 86109 –40-2.
- [12] *Portál Skautů ČR: 100let historie skautingu* [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://verejnost.skaut.cz/skauting/o-skautingu/historie>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

atd. a tak dále

s. strana

tab. tabulka

č. číslo

tj. to je

tzn. to znamená

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Pohlaví respondentů</i>	39
<i>Tab. 2 Věk respondentů</i>	40
<i>Tab. 3 Bydliště respondentů</i>	40
<i>Tab. 4 Otázka č. 1</i>	40
<i>Tab. 5 Otázka č. 2</i>	42
<i>Tab. 6 Otázka č.3</i>	42
<i>Tab. 7 Otázka č. 4</i>	43
<i>Tab. 8 Otázka č.5</i>	44
<i>Tab. 9 Otázka č. 6</i>	46
<i>Tab. 10 Otázka č. 7</i>	47
<i>Tab. 11 Otázka č. 8</i>	47
<i>Tab. 12 Otázka č.9</i>	48
<i>Tab. 13 Otázka č.10</i>	49
<i>Tab. 14 Otázka č. 11</i>	50
<i>Tab. 15 Otázka č. 12</i>	51
<i>Tab. 16 Otázka č. 13</i>	52
<i>Tab. 17 Druhá část dotazníku</i>	53
<i>Tab.18 Otázka č. 14</i>	54
<i>Tab. 19 Otázka č. 15</i>	55
<i>Tab. 20 Otázka č. 16</i>	56
<i>Tab. 21 Otázka č. 17</i>	57
<i>Tab. 22 Otázka 18</i>	58
<i>Tab. 23 Otázka 19</i>	59
<i>Tab. 24 Otázka 20</i>	60

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Věk respondentů</i>	40
<i>Graf 2 Bydliště respondentů</i>	41
<i>Graf 3 Otázka č. 1</i>	41
<i>Graf č. 4 Otázka č. 2</i>	42
<i>Graf č. 5 Otázka č. 3</i>	43
<i>Graf č. 6 Otázka č. 4</i>	44
<i>Graf č. 7 Otázka č. 5</i>	45
<i>Graf č. 8 Otázka č.6</i>	46
<i>Graf č. 9 Otázka č.7</i>	47
<i>Graf č. 10 Otázka č 8</i>	48
<i>Graf č. 11 Otázka č.9</i>	49
<i>Graf č. 12 Otázka č. 10</i>	50
<i>Graf č. 13 Otázka č. 11</i>	51
<i>Graf č. 14 Otázka č. 12</i>	52
<i>Graf č. 15 Otázka č. 13</i>	53
<i>Graf č. 16 Druhou část dotazníku vyplnilo</i>	54
<i>Graf č. 17 Otázka č. 14</i>	55
<i>Graf č. 18 Otázka č. 15</i>	56
<i>Graf č. 19 Otázka č. 16</i>	57
<i>Graf č. 20 Otázka č. 17</i>	58
<i>Graf č. 21 Otázka č. 18</i>	59
<i>Graf č. 22 Otázka č. 19</i>	60
<i>Graf č. 23 Otázka č. 20</i>	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I.: Dotazník

Příloha II.: Mapa Skautingu ČR

Příloha I.: Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia Fakulty humanitních studií na Univerzitě T. Bati ve Zlíně. Chtěla bych Tě požádat o vyplnění dotazníku, který je zcela anonymní, a informace získané tímto dotazníkem budou použity pouze pro účely mé bakalářské práce, která se zabývá výběrem skautingu jako volnočasové aktivity pro děti a mladistvé na Zlínsku.

Prosím zakroužkuj vždy pouze jednu odpověď.

Děkuji za Tvůj čas.

Markéta Juříčková

Pohlaví: a) žena

Věk: _____

b) muž

Bydliště: a) Zlín b) jinde _____

.....

1. Co se ti jako první vybaví pod pojmem SKAUT ?

- a) zásady, kroj, kamarádi, výchova
- b) kroužek, učitelé, škola
- c) kamarádi, hřiště, rodiče

2. Setkal ses se skautským hnutím ve svém okolí?

- a) ano, vím, že v našem městě/vedlejší vesnici fungují
- b) nevím, zda v okolí fungují
- c) slyšel jsem, ale nezajímám se více
- d) ne, nesetkal

3. Vyber výrok, který nejlépe vystihuje pojem skautské hnutí:

- a) zájmový kroužek pro děti školního věku
- b) náhodné scházení lidí podobných zájmů
- c) mezinárodní hnutí, jehož cílem je výchova a sebevýchova lidí všech věkových kategorií
- d) pouze organizace táborů pro děti
- e) organizace, která zajišťuje výchovu dětí

4. Znáš hlavní poslání skautů?

- a) ano, znám hlavní poslání skautů
- b) neznám, nikdy jsem se nezajímal
- c) nejsem si jist, ale něco tuším o poslání skautů
- d) nevím
- e) vůbec neznám hlavní poslání skautů

5. Vyber výrok, který podle tebe nejvíce vystihuje hlavní poslání skautů?

- a) spojovat mladé lidi při určité aktivitě
- b) seznamovat děti a mladistvé za účelem společných aktivit
- c) podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladistvých, jejich duchovní, mravní, intelektuální, sociální a tělesné schopnosti
- d) jiné (napiš, jaké je podle tebe hlavní poslání skautů)

.....

6. Myslíš, že i dnes je skauting zajímavou aktivitou pro děti a mladistvé?

- a) myslím, že pro některé určitě ano
- b) určitě není zajímavý
- c) nevím, nezajímal jsem se o to

7. Je některý z tvých známých nebo kamarádů skaut?

- a) není žádný
- b) ano, mám mezi kamarády i skauty
- c) moji kamarádi i já jsem skaut

8. Měl bys zájem navštívit skautské setkání?

- a) ano, měl bych zájem
- b) navštívil jsem schůzku, ale nezaujala mě
- c) nemám zájem o návštěvu
- d) pravidelně se účastním schůzek

- 9. Pokud, by proběhla ve vašem městě skautská náborová akce, zúčastnil by ses?**
- a) ano, určitě zúčastnil
 - b) možná, pouze ze zvědavosti
 - c) určitě ne
 - d) vždy se účastním
- 10. Skauti pořádají pro své členy různé dobrodružné výpravy a také tábory, lákalo by to i tebe?**
- a) ano, určitě
 - b) nevím, zda bych měl zájem
 - c) ne, neměl bych zájem
- 11. Slyšel jsi ve svém okolí názor, že skauti tzv. "vyšli z módy"?**
- a) ano, slyšel a myslím, že je to pravda
 - b) ano, slyšel, ale nesouhlasím s tímto názorem
 - c) nevím, nezajímám se
 - d) ne, neslyšel
- 12. Máš dostatek informací o skautingu, které by tě zajímaly?**
- a) ano mám
 - b) nevím, snad ano
 - c) nemám dostatek informací
 - d) nemám zájem o informace
- 13. Pokud, máš se skautingem vlastní zkušenost, jaká je?**
- a) jsem aktivní skaut
 - b) patřil jsem ke skautům, nyní už ne
 - c) nemám vlastní zkušenost, jen z doslechu
 - d) nemám žádnou zkušenost se skautingem

Dále ve vyplňování dotazníku pokračují pouze ti, kteří odpověděli na předchozí otázku č. 13 za a nebo b, ostatním děkuji.

14. Myslíš, že i dnes má skauting co nabídnout dětem a mladistvým?

- a) ano, má určitě
- b) ano, má co nabídnout, ale není takový zájem
- c) nevím, zda dnes je pro děti to pravé
- d) nemá, co nabídnout

15. Jaký si myslíš, že je zájem o skauting jako volnočasovou aktivitu dnes?

- a) zájem je, řady skautů se rozrůstají
- b) myslím, že členů spíše ubývá a noví nepřichází
- c) myslím, že zájem je stejný jako vždy, byl a bude
- d) myslím, že zájem o skauting klesá

16. Myslíš, že má vliv na zájem o skauting jako aktivitu pro volný čas, zda je nabízen ve městě nebo na vesnici?

- a) myslím, že ano
- b) nevím, nepřemýšlel jsem o tom
- c) myslím, že ne

17. Co by podle tebe mohlo zvýšit oblíbenost skautingu?

- a) více se zviditelnit na veřejnosti
- b) více informací pro rodiče
- c) reklama v televizi, rádiu
- d) zařadit více moderních prvků

18. Co je podle tebe na skautingu zajímavého?

- a) nic mě nenapadá
- b) parta, zábava, dobrodružství
- c) společné zájmy skupiny lidí
- d) jiná

19. Myslíš, že je pravda, že skauting učí své členy samostatnosti, zodpovědnosti a úctě k autoritě?

- a) ano, určitě
- b) nevím, snaží se o to
- c) ne, neučí

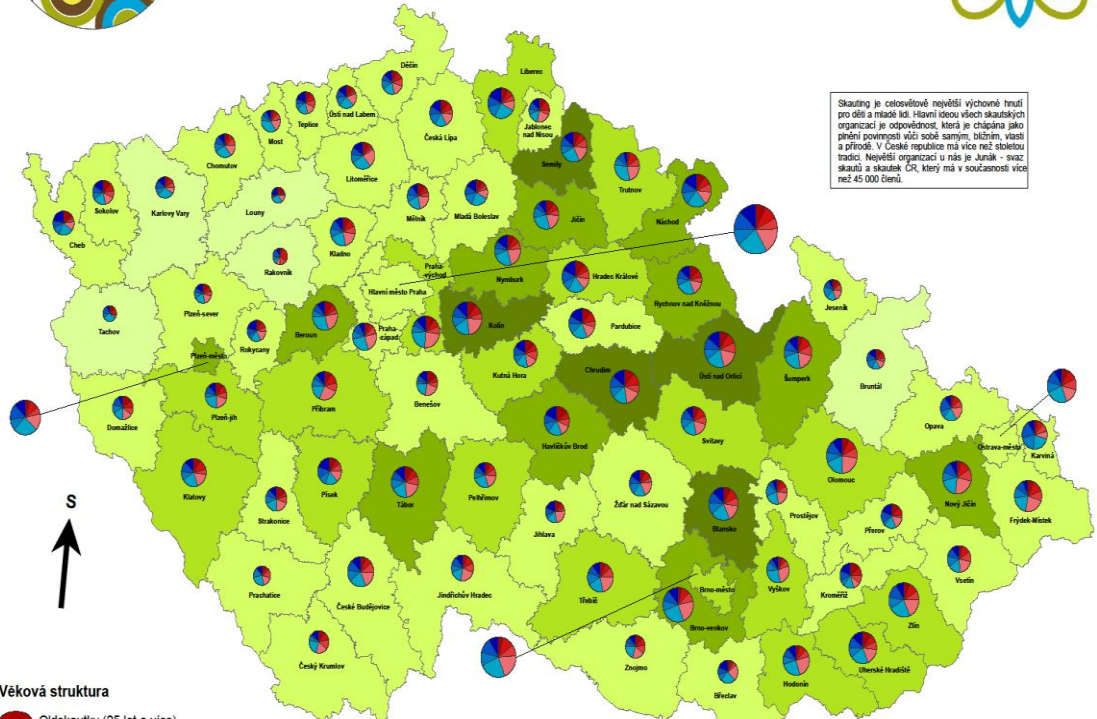
20. Myslíš, že skauting obohacuje své členy o nové znalosti, ať praktické nebo teoretické?

- a) určitě ano obohacuje
- b) myslím, že ano
- c) nevím
- d) ne

SKAUITING V ČR

věkové složení členů Junáka a počet skautů v okresech v roce 2011

Skauting je celosvětově největší výchovné hnutí pro děti a mládež lidí. Hlavní úlohou všech skautských organizací je odpovědnost, která je chápána jako plnění povinností vůči sobě samým, bližním, vlasti a přírodě. V České republice má více než stoletou tradici. Největší organizací u nás je Junák - svaz skautů a skautek ČR, který má v současnosti více než 45 000 členů.

Věková struktura

- Oldskautky (25 let a více)
- Roverky (16 - 24 let)
- Skautky (11 - 15 let)
- Světišky (6 - 10 let)
- Vičata (6 - 10 let)
- Skauti (11 - 15 let)
- Roverři (16 - 24 let)
- Oldskauti (25 let a více)

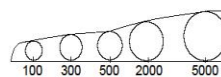
Počet skautů na 10 000 obyvatel v okrese

- méně než 15
- 15 - 40
- 41 - 60
- 61 - 90
- více než 90

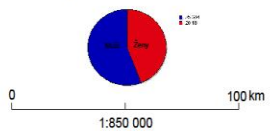
— hranice okresu
+ název okresu

Počet členů Junáka v okresech

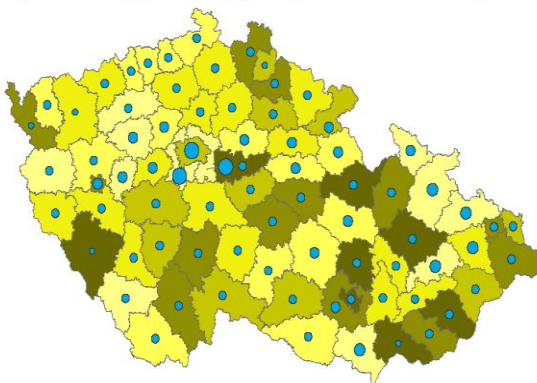
velikost odpovídá odmocnině počtu členů

Celkový počet skautů v ČR v roce 2011

průměrná velikost skautských středisek v okresech v roce 2011

Počet skautů na středisko

- méně než 30
- 30 - 60
- 61 - 90
- 91 - 140
- 141 - 200
- více než 200

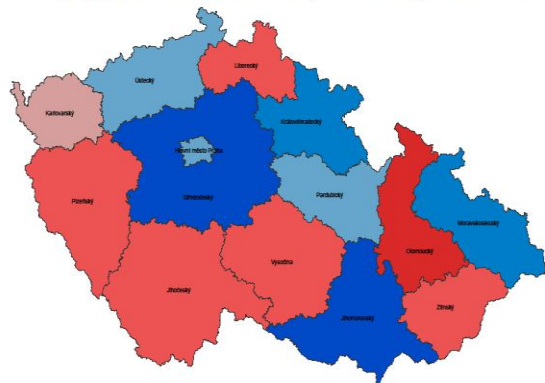
● skautská střediska
— hranice okresu

Počet skautských středisek

0 100km
1:1 700 000

změny počtu členů Junáka v krajích mezi roky 2006 a 2011

Změny počtu členů

- více než 500
- 500 - 100
- 99 - 0
- 1 - 100
- 101 - 200
- více než 200

— hranice kraje
+ název kraje

0 100km
1:1 700 000

Zdroje:
ArcCR 500 verze 2.0, digitální geografická databáze
Skaut URL: <http://junak-lbc.inshop.cz/> (cit. 15.5.2011)
Český statistický úřad URL: <http://www.czso.cz/> (cit. 13.5.2011)
SkautIS - Informační systém Junáka URL: <https://is.skaut.cz/> (cit. 12.5.2011)
Skautská knihovna URL: <http://knizovna.skaut.cz/> (cit. 16.5.2011)